

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan selvityshankkeen loppuwebinaari ja loppuraportin julkaisutilaisuus

10.6.2026 klo 13:00-15:30, STM

Tilaisuuden ohjelma

13:00 – 13:10 Tervetuloa ja avaussanat, **Veli-Mikko Niemi**, kansliapäällikkö, STM

13:10 – 13:20 Selvityshankkeen tausta ja tavoitteet, **Johanna Laine**, asiantuntija, STM

13:20 - 14:00 Selvityksen keskeiset tulokset ja ehdotukset, **Virve Jokiranta**, johtaja, NHG ja **Maarit Rötsä**, konsultti, Konsulttipuoti Oy

14:00 - 14:45 Kansalliset kommenttipuheenvuorot

- Sosiaalihuollon tutkijan ja suositustyöskentelyn kehittäjän näkökulma: **Maria Tapola-Haapala**, tutkimushankepäällikkö, Päijät-Hämeen hyvinvointialue
- Hyvinvointialueen näkökulma: **Tanja Penninkangas**, sosiaalijohtaja, toimialuejohtaja, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Sosiaalihuollon palvelujärjestelmän kehittämisen näkökulma: **Juha Luomala**, sosiaalineuvos, STM

14:45 – 15:10 Keskustelu

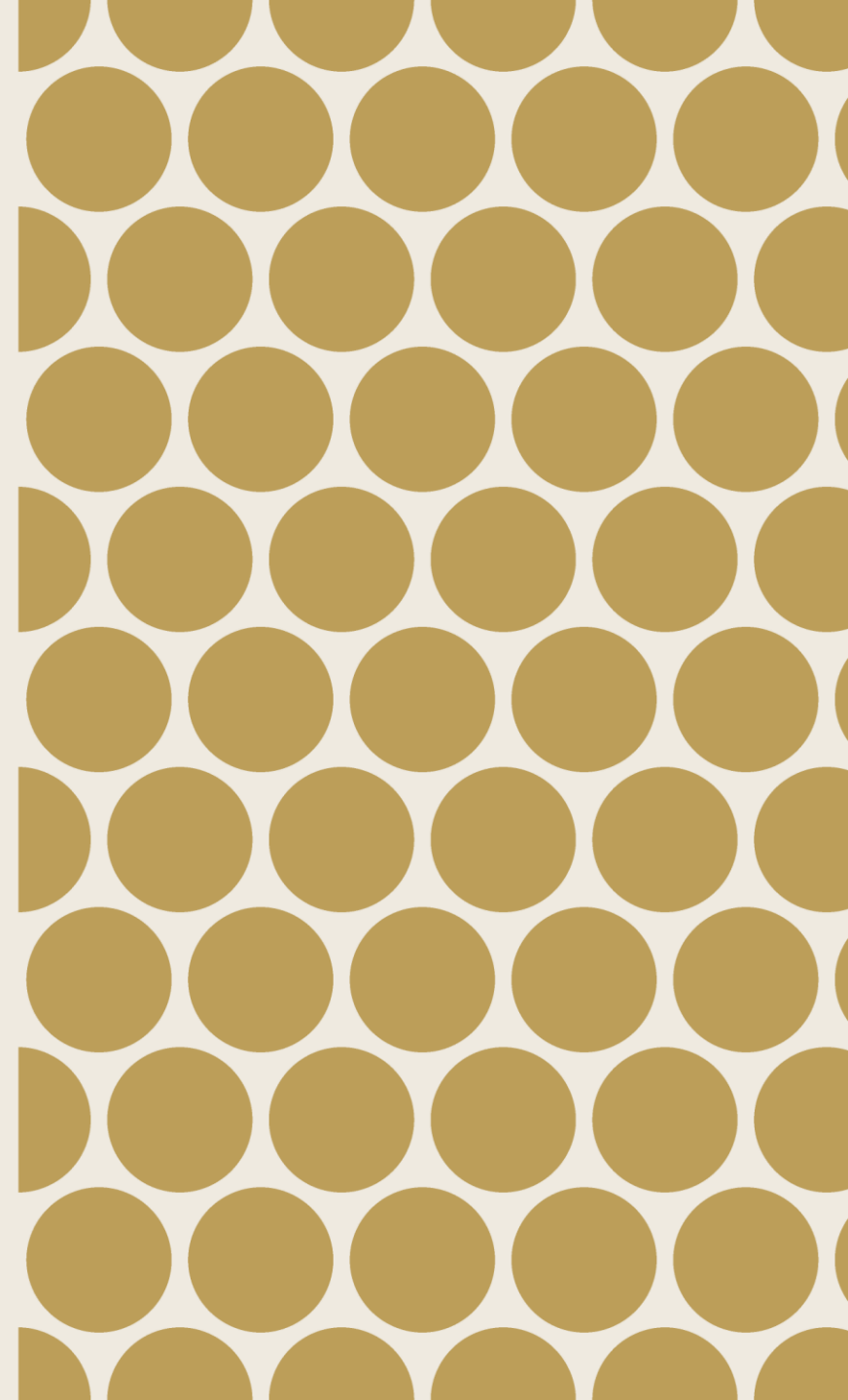
15:10 - 15:30 Miten tästä eteenpäin? Loppusanat, **Petra Kokko**, neuvotteleva virkamies, STM

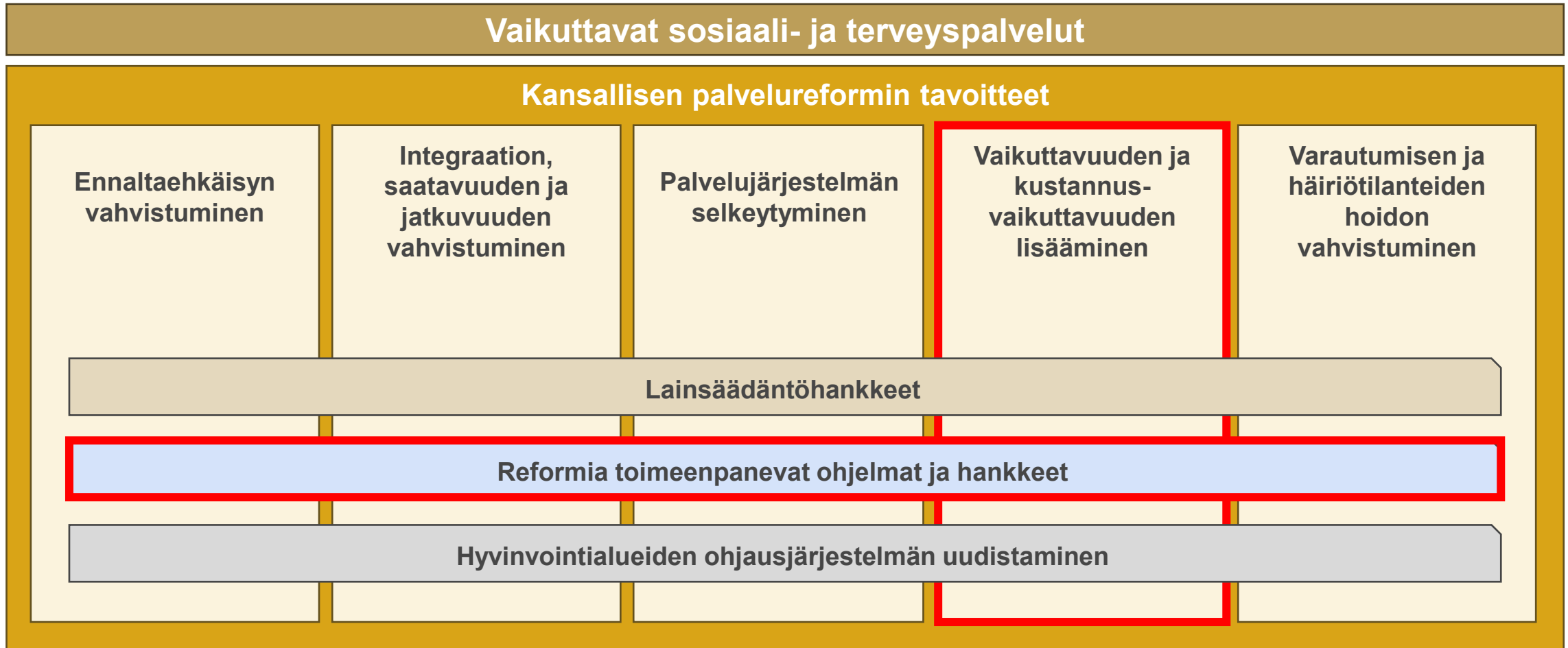
Sosiaali- ja
terveysministeriö

Selvityshankkeen tausta ja tavoitteet

Johanna Laine, asiantuntija,
Ohjausosasto, STM

Visiona vaikuttavat sosiaali- ja terveystalvet

Kansallisen sote-tietojohtamisen ja vaikuttavuuden kehittäminen – ohjelma (2024-27)

Vaikuttavuuden toimenpiteet

Tukevat prosessit

Palvelutuotannon vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta mahdollistavat ja edesauttavat prosessit

Strateginen tavoitteen asetanta

Kansallinen ohjaus 9

Arviointi- ja suositustoiminta

- 1 Kansallisten arviointitoimijoiden selvitys
- 2 Säädetään palveluvalikoiman periaatteista
- 3 Yhtenäistetään ja uudistetaan arvioinnin prosessit ja kriteerit

Implementaatio

- 3 Yhtenäistetään suositusprosesseja
- 4 Levitetään hyviä vaikuttavuusperustaisia hankintakäytäntöjä
- 7 Vahvistetaan Käypä hoito ja Hotus-suositustoimintaa
- 8 Otetaan käyttöön vaikuttavia käytäntöjä sosiaali- ja terveydenhuollossa

Ydinprosessi

Palvelutuotannon vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden toteutuminen

Painopisteiden valinta

Hyvinvointialueen resurssiallokaatio

Vaikuttavien palveluiden kohdentaminen ja toteuttaminen

Ammattilaisen päätöksenteko

Koulutus ja osaaminen

- 6 Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tutkimus

- 6 Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tietopohja

- 5 Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä

Toimenpide

Tuotos

2.1 Säädetään julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja menetelmien palveluvalikoimaan kuulumisen periaatteista palveluiden vaikuttavuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Palveluvalikoiman periaatteet HE (lausuntokierros 30.10.-11.12.2025 lausuntopalvelu.fi-sivulla; HE annettu 13.5.2026.)

1.1 Selvitetään ja kootaan kansallinen terveydenhuollon menetelmien ja käytäntöjen arviointeihin liittyvä osaaminen ja resurssit yhdeksi kokonaisuudeksi

Selvitys terveydenhuollon menetelmien arviointitoiminnasta, päätöksenteosta ja organisoitumismalleista (01/2025-3/2026)

3.1 Selvitetään sosiaalihuollon menetelmien arviointeihin ja suositukseen liittyvät prosessit, kriteerit, osaaminen ja resurssit sekä mahdollisuutta koota resurssit kokonaisuudeksi

Selvitys sosiaalihuollon kansallisen arviointi- ja suositustoiminnan kehittämiseksi ja vahvistamiseksi (09/2025-06/2026)

3.2 Selvitetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen menetelmien arviointeihin ja suositukseen liittyvät prosessit, kriteerit, osaaminen ja resurssit sekä mahdollisuutta koota resurssit kokonaisuudeksi

Selvitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arviointi- ja suositustoiminnan kehittämiseksi ja vahvistamiseksi (09/2025-06/2026)

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Selvitys sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnasta

Selvityksen tavoitteena oli kuvata Sosiaalihuollon
interventioiden arviointi- suositustoiminnan
nykytila, kehittämistarpeet ja kansallinen suunta

Selvityksen kolme osakokonaisuutta

- 1. Kansallisen nykytilan kuvaus:** Vuoden 2015 aikana tai jälkeen julkaistujen suomalaisten kansallisten sosiaalihuollon **1) interventioiden arviointien ja niihin liittyvien suositusten sekä 2) näyttöön perustuvien suositusten tunnistus ja kuvaus sekä 3) kuvaus toimijoista.**
- 2. Kansainvälisen nykytilan kuvaus:** Vastaava selvitys Suomelle relevanttien referenssimaiden (Ruotsi, Norja, Englanti) toimijoista ja arviointi- ja suositustoiminnasta
- 3. Ehdotus tavoitetilaksi ja vaihtoehtoisiksi tiekartoiksi:** Kansallisen sosiaalihuollon interventioiden arviointitoiminnan ja näyttöön perustuvien suositusten suositustoiminnan **tavoitetilan tunnistus ja kuvaus sekä kuvaus vaihtoehtoisista tiekartoista ehdotetun tavoitetilan saavuttamiseksi seuraavan 10 vuoden aikana.**

Asiantuntijatyöpajoihin osallistuneet tahot, monialainen asiantuntijaryhmä

Sosiaalialan osaamiskeskukset	HV-alueiden sosiaalihuollon johto ja erityisasiantuntijat	Hyvil Oy	Soste ry
THL	STM	AVI:t	Huoltaja-säätiö
Sosnet yliopistoverkosto	Sosiaalialan AMK verkosto	Talentia	Sosiaalityön tutkimuksen seura

Sosiaalihuollon arviointi- ja suositustoiminnan tarkoituksena on tukea niin palvelutuotantoa, ammattilaisten työtä kuin asiakkaita

Sosiaalihuollon arviointi- ja suositustoiminta

AMMATTILAISET *työmenetelmien tuki*

- Vahvempi tuki ja ”selkänoja” käytännön työhön tarjoamalla tutkittuun tietoon ja ammatilliseen asiantuntemukseen perustuvaa ohjeistuksia ja suosituksia
- Mahdollisimman kokonaisvaltaisen tietokokonaisuuden ja erilaisten, toisiaan tukevien tietolähteiden hyödyntäminen käytännön työssä

PALVELUTUOTANTO *järjestämisen tuki*

- Palvelusisältöjen läpinäkyvyyden lisääminen
- Palvelusisältöjen yhdenmukaistaminen
- Tutkittujen ja tietoon perustuvien työmenetelmien toimintakäytäntöjen ja niiden sisältöohjauksen tuki

ASIAKKAAT *palvelun sisältö*

- Ammattilaisten hyödyntäessä työn tukena tutkittuun tietoon ja asiantuntemukseen perustuvaa arviointi- ja suositustoimintaa, asiakkaat saavat heidän tarpeisiinsa ja tilanteisiinsa mahdollisimman kokonaisvaltaisesti vastaavan avun

Tilaisuuden ohjelma

13:00 – 13:10 Tervetuloa ja avaussanat, **Veli-Mikko Niemi**, kansliapäällikkö, STM

13:10 – 13:20 Selvityshankkeen tausta ja tavoitteet, **Johanna Laine**, asiantuntija, STM

13:20 - 14:00 Selvityksen keskeiset tulokset ja ehdotukset, **Virve Jokiranta**, johtaja, NHG ja **Maarit Rötsä**, konsultti, Konsulttipuoti Oy

14:00 - 14:45 Kansalliset kommenttipuheenvuorot

- Sosiaalihuollon tutkijan ja suositustyöskentelyn kehittäjän näkökulma: **Maria Tapola-Haapala**, tutkimushankepäällikkö, Päijät-Hämeen hyvinvointialue
- Hyvinvointialueen näkökulma: **Tanja Penninkangas**, sosiaalijohtaja, toimialuejohtaja, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Sosiaalihuollon palvelujärjestelmän kehittämisen näkökulma: **Juha Luomala**, sosiaalineuvos, STM

14:45 – 15:10 Keskustelu

15:10 - 15:30 Miten tästä eteenpäin? Loppusanat, **Petra Kokko**, neuvotteleva virkamies, STM

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Selvityksen keskeiset tulokset ja ehdotukset

Virve Jokiranta, johtaja, NHG ja Maarit
Rötsä, konsultti, Konsulttipuoti Oy

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Selvitys sosiaalihuollon interventtioiden arviointi- ja suositustoiminnasta

Raportin julkaisutilaisuus, 10.6.2026

Sisältö

- 1. Johdanto**
- 2. Menetelmät**
- 3. Nykytila**
- 4. Ehdotus tavoitetilasta**
- 5. Kansallinen koordinoituminen**
- 6. Organisoituminen**
- 7. Johtopäätökset**

1. Johdanto

Selvitys vastaa sekä sisältöä että rakenteita koskeviin kysymyksiin – ei vain kuvaa nykytilaa

Selvityksessä tarkastellaan, **millaista sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoimintaa Suomessa ja kansainvälisesti** tällä hetkellä toteutetaan.

Lisäksi arvioidaan, **mitkä ovat keskeiset puutteet nykytilassa ja millaisia kehittämistarpeita** näistä seuraa.

Lopuksi muodostetaan näkemys siitä, **mikä on tavoitetila ja miten toiminta tulisi organisoida** tulevaisuudessa.

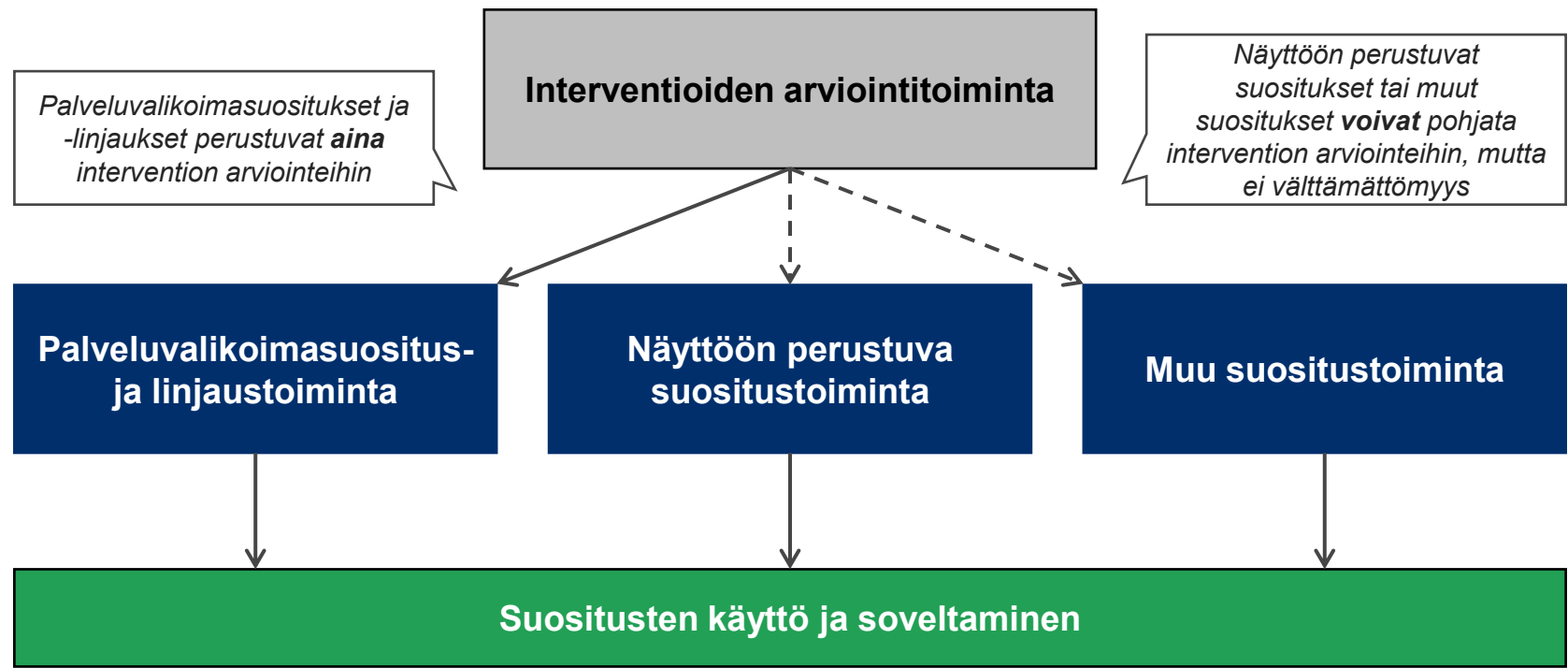
Yhtenäinen aihepiiriin ja sosiaalihuollon kontekstiin soveltuva käsitteistö on edellytys yhteisen toimintamallin rakentamiselle

Käsite	Kuvaus
Suositus	tarkoittaa tässä selvityksessä mitä tahansa sosiaalihuollon toimintaan liittyvää suositusta , joka on tarkoitettu sovellettavaksi, käytettäväksi tai toimeenpantavaksi sosiaalihuollossa. Näitä voivat olla esimerkiksi palveluvalikoimasuositukset tai -linjaukset, näyttöön perustuvat suositukset tai muut vastaavat suositukset.
Interventio	tarkoittaa sosiaali- ja terveydenhuollossa yleensä suunniteltua tapahtumaa tai toimintaa , jolla pyritään vaikuttamaan yksilön tai ryhmän hyvinvointiin, terveyteen, elintapoihin, käyttäytymiseen tai yhteiskunnallisiin rakenteisiin. Käytössä on myös rinnakkaistermejä kuten toimintatapa, työmuoto, käytäntö tai toimintamalli.
Palveluvalikoima-suositus tai -linjaus	on palveluiden tai työmuotojen käyttöä, käyttöönottoa ja käytöstä poistamista koskeva päätöksenteko julkisesti järjestetyssä sosiaalihuollossa. Terveydenhuollossa suosituksista vastaa Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto Palko, sosiaalihuollossa kyseistä toimijaa ei ole.
Näyttöön perustuva suositus	tarkoittaa pääasiassa ammattilaisille suunnattua, tutkimusnäyttöön ja asiantuntijakonsensukseen perustuvaa ohjeistusta , joka voi koskea sekä yksilö- että väestötason toimia. Suositusten laadintaan voivat vaikuttaa esimerkiksi hyöty- ja haittanäytön vahvuus, resurssi- ja toteutettavuusnäkökulmat sekä arvot ja oikeudenmukaisuus.
Muu suositus	sisältää muut kuin palveluvalikoimaa suosittavat ja/tai linjaavat sekä näyttöön pohjautuvat suositukset.
Intervention arviointitoiminta	viittaa systemaattiseen tiedon tarkasteluun , jonka tavoitteena on tuottaa päätöksenteon kannalta olennaista tietoa useasta näkökulmasta , kuten vaikuttavuudesta, kustannuksista, eettisistä näkökohdista ja organisatorisista vaikutuksista.
Suositustoiminta	tarkoittaa läpi selvityksen laajemmin suositustoimintaa, joka ei ota kantaa pohjaako suositus interventioiden arviointeihin vai ei.
Selvityksen loppuraportissa on kuvattu laajemmin myös muita oleellisia käsitteitä	

Interventioiden arvioinnit toimivat pohjana palveluvalikoima-suosituksille, mutta eivät ole edellytyksiä näyttöön perustuville tai muille suosituksille

2. Menetelmät

Selvitys toteutettiin monimenetelmällisesti hyödyntämällä julkisia aineistoja ja asiantuntijatyöpajoja

Selvityksen rakenne

- 1 Kansallinen nykytilan kuvaus:** Vuoden 2015 jälkeen julkaistujen kansallisten sosiaalihuollon interventioiden arviointien, niihin liittyvien ja näyttöön perustuvien suositusten sekä keskeisten toimijoiden tunnistus ja kuvaus.
- 2 Kansainvälisten toimintamallien kuvaus:** Ruotsin, Norjan ja Englannin sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan, siihen liittyvän päätöksenteon sekä keskeisten toimijoiden kuvaus.
- 3 Tavoitetilan määrittely ja tiekartat:** Kansallisen sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja näyttöön perustuvan suositustoiminnan tavoitetilan määrittely sekä vaihtoehtoiset tiekartat tavoitetilan saavuttamiseksi seuraavan 10 vuoden aikana.

- STM:n projektiryhmän kokoukset,**
syyskuu 2025 – toukokuu 2026
- 3 asiantuntijatyöpajaa,**
joulukuu 2025 – tammikuu 2026
- Asiantuntijatyöryhmän lopputulosten kommentointitilaisuus,**
maaliskuu 2026

Selvityksessä tarkasteltiin yhteensä kuutta kansallista ja yhteensä viittä kansainvälisiä toimijaa

Suomi			Ruotsi	Norja	Englanti
<p>Duodecim = Suomalainen lääkäriseura</p> <p>Käypä hoito –suositukset sosiaalihuollon näkökulmasta</p>	<p>FinCCHTA = Kansallisen terveydenhuollon menetelmien arvioinnin (HTA) koordinaatio-yksikkö</p> <p>Sosiaalihuoltoon liittyvät julkaisut tai arvioinnit</p>	<p>Hotus = Hoitotyön tutkimussäätiö</p> <p>Hoitosuositukset sosiaalihuollon näkökulmasta</p>	<p>SBU = Lääketieteellisen ja sosiaalisen arvioinnin virasto</p> <p>Arviointeja menetelmistä ja interventioista sosiaalihuollon näkökulmasta</p>	<p>Bufdir = Lasten, nuorten ja perheasioiden virasto</p> <p>Kansallisia ammatillisia ohjeistuksia sosiaalihuollon näkökulmasta</p>	<p>NICE = Kansallisen terveyden ja hoidon suositusinstituutti</p> <p>Näyttöön perustuvia ohjeistuksia sosiaalihuollon näkökulmasta</p>
<p>Itla = Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö</p> <p>Psykososiaalisten menetelmien arvioinnit sosiaalihuollon näkökulmasta</p>	<p>Palko = Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto</p> <p>Palveluvalikoimaneuvoston suositukset sosiaalihuollon näkökulmasta</p>	<p>THL = Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos</p> <p>Menetelmien ja interventioiden arvioinnit ja suositukset sosiaalihuollon näkökulmasta</p>	<p>Socialstyrelsen = Terveys- ja hyvinvointilautakunta</p> <p>Menetelmäopas sosiaalihuollon menetelmistä ja arvioinneista</p>	<p>Helsedirektoratet = Terveysvirasto</p> <p>Standardit ja ammatilliset ohjeistukset sosiaalipalveluille</p>	

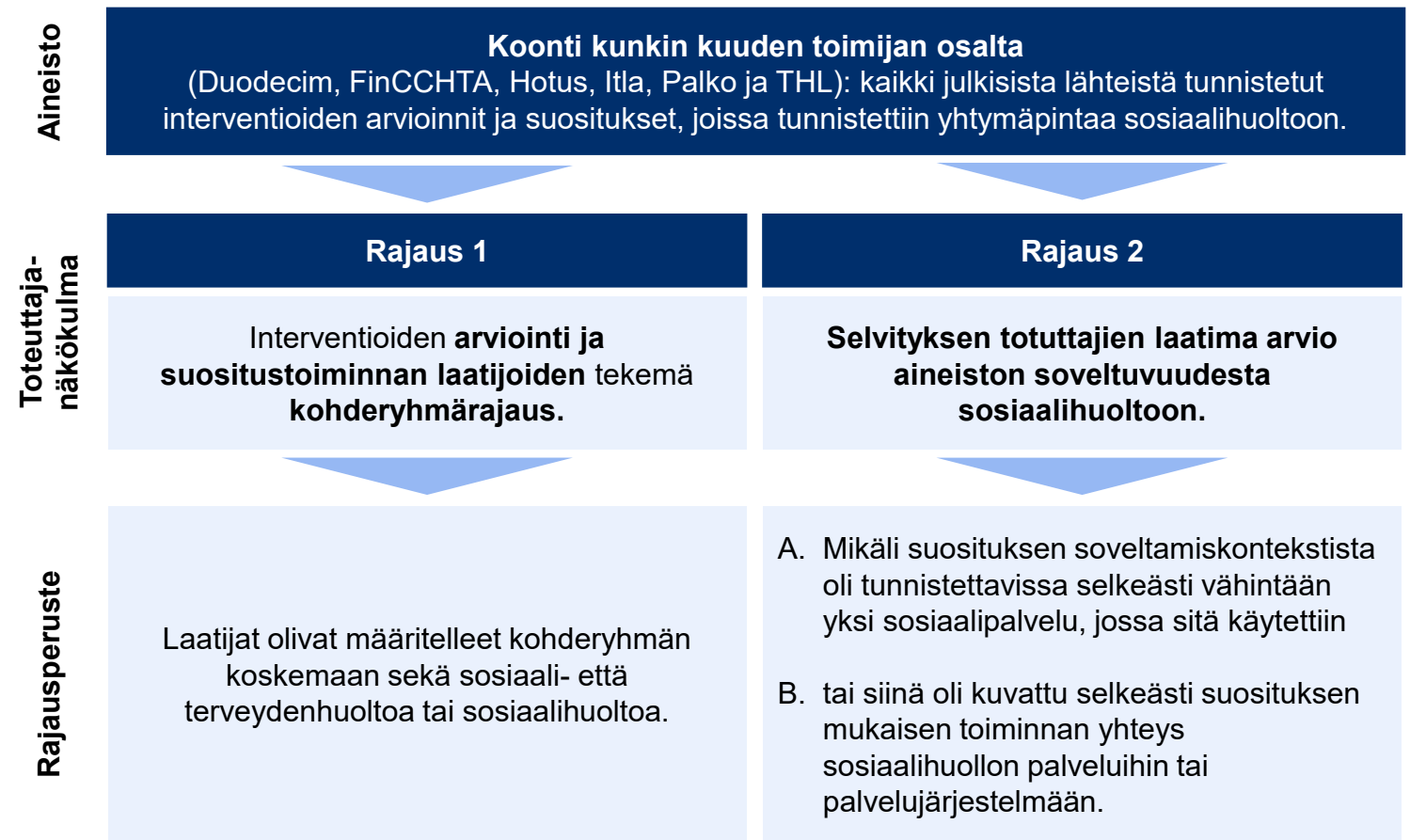
Kansainvälisen nykytilan toimija-tarkasteluun valikoidut kohdeorganisaatiot koettiin osittain rajautuneeksi tarkasteluviitekehyyksiksi. Tarkemmat huomiot ja muut mainitut toimijat esitellään loppuraportissa.

Kansallisen ja kansainvälisen nykytilaselvityksen aineistoa tarkasteltiin eri lähtökohdista iteratiivisen prosessin tuloksena

- Tunnistetuista interventioiden arvioinneista ja suosituksista haluttiin muodostaa **tarkempi kuva aineiston kohderyhmien ja sisällöllisten painotusten osalta.**
- **Aineisto luokiteltiin selvityksessä seitsemään luokkaan.**
- Aineisto arvioitiin soveltuvaksi sosiaalihuoltoon viereisessä kuvassa kuvattujen rajausperusteiden mukaisesti.
- Aineistoa ja rajauksia ei erikseen validoitu kohdeorganisaatioiden tai aineiston toteuttajien kanssa.

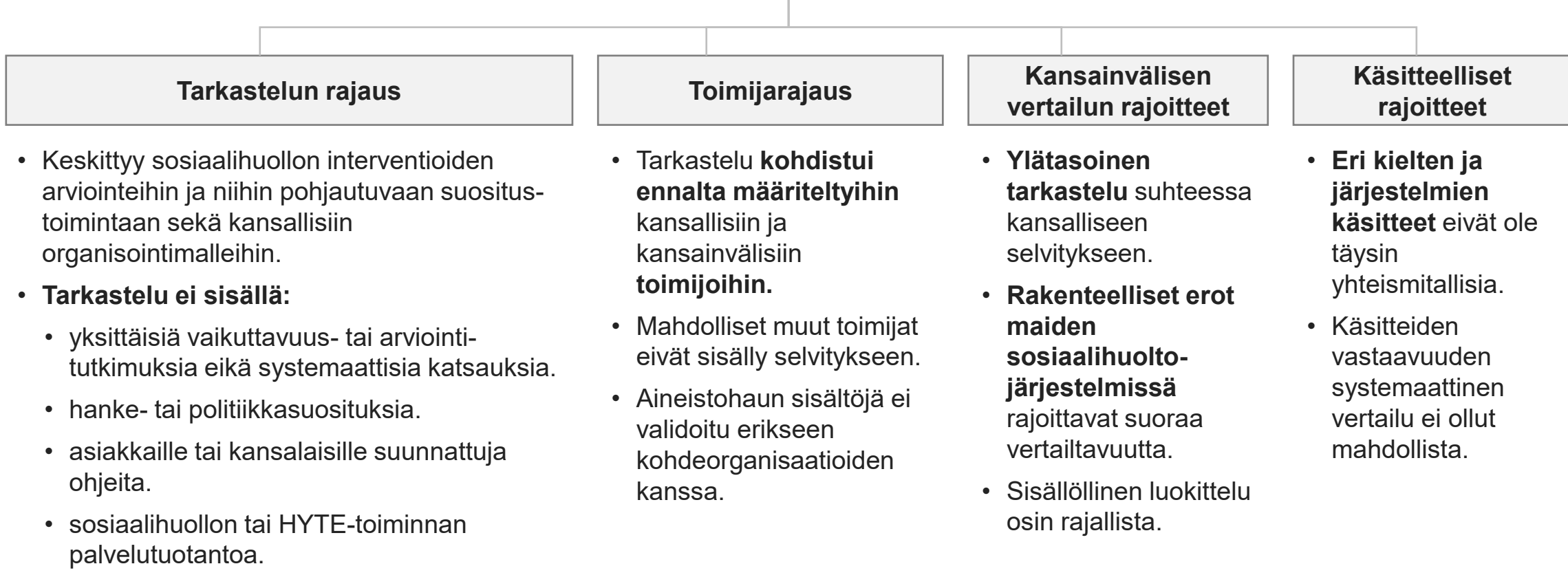
Kuvaus aineiston läpikäynnin ja rajauksen prosessista

Selvityksen tuloksia tulee tulkita rajatun tarkastelun ja aineistorajoitteiden valossa

Interventioiden arviointi- ja suositustoimintaan liittyvät rajaukset ja rajoitteet

Aineistotarkastelu on poikkileikkaus tilanteesta loppuvuonna 2025 julkisten aineistojen perusteella

3. Nykytila

Kirjallisuuskatsauksen perusteella sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminta Suomessa ei tällä hetkellä ole erityisen jäsentynyttä tai koordinoitua

Tunnistetut toimintaedellytykset ja koordinointi	Tunnistettu ”takamatka”	Tunnistetut sisällölliset kehittämistarpeet
<ul style="list-style-type: none"> Sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminta ei ole kansallisesti järjestäytyntä tai jäsentynyttä. Nykyhetkessä toiminta on pistemäistä. Tiettyjen toimijoiden, kuten Palkon, THL:n ja Duodecimin, työssä on yhtymäpintaa sosiaalihuollon palveluihin, joskin käyttötarkoitus ja -taso ovat erilaisia. Näihin vertautuvia, sosiaalihuollon omia interventioiden arviointi- ja suositustoiminnasta vastaavia toimijoita ei kuitenkaan ole olemassa. Tutkimuskirjallisuuden mukaan kyse on toimintaedellytyksien puutteesta: sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnalle ei ole olemassa sitä koordinoivaa tai siitä vastuussa olevaa toimijaa, järjestelmää tai rakenteita. Myös toiminnan toteuttamiseksi vaadittu rahoitus koetaan puutteelliseksi. 	<ul style="list-style-type: none"> Interventioiden arviointi- ja suositustoiminta on kehittyneempää terveydenhuollossa. <ul style="list-style-type: none"> Toiminta on vahvasti tutkimusperustaista ja sitä ohjaavat esimerkiksi Käypä hoito -suositukset, joita on tuotettu jo 30 vuoden ajan. Sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminta on myös tietyissä Euroopan maissa, kehittyneempää tai strukturoidumpaa Suomeen verrattuna <ul style="list-style-type: none"> Esimerkiksi Ruotsissa kehittämistyötä on tehty systemaattisesti yli hallituskausien lähes 20 vuoden ajan. 	<ul style="list-style-type: none"> Vaikuttavuuden kehittäminen sosiaalihuollon toiminnassa, jonka nähdään mahdollistuvan intervention arviointi- ja suositustoimintaa vahvistamalla. Toiminnan sisällöllinen kehittäminen, jonka edellytyksenä nähdään tutkittu tieto, jota interventioiden arviointi- ja suositustoiminnasta voitaisiin saada.

Tutkimuskirjallisuuden perusteella tavoitetilaksi muodostui tietoperusteinen ja ammattilaisen työtä tukeva toiminta

Tutkimuskirjallisuuden tavoitetila kansalliselle interventioiden arviointi- ja suositustoiminnalle

Tietoon perustuva interventioiden arviointi- ja suositustoiminta

Kun sosiaalihuollon toiminta ja työmenetelmät perustuvat systemaattiseen tutkittuun tietoon, mahdollistuu monet sellaiset kehityskulut, joita alalla on pidetty tärkeinä:

- ✓ **Yhteisen viitekehyyksen luominen sosiaalihuollon palvelujen tuottamiselle ja sisällölle**
- ✓ **Tunnistettuun sisällöllisen kehittämisen tarpeeseen vastaaminen**
- ✓ **Työn vaikuttavuuden lisääminen**
- ✓ **Sosiaalihuollon työkentän vahvistaminen**

Tavoitteena ei ole yksinomaan tutkittuun tietoon perustuva toiminta, vaan **tutkitun tiedon, ammatillisen osaamisen ja asiakkaiden tarpeiden yhdistäminen**.

Toimintaa tulisi laajasti **yhteiskehittää sosiaalihuollon toimijoiden kanssa** (mm. tutkimuslaitokset, yliopistot, osaamiskeskukset, järjestöt ja verkostot).

Ammattilaisten työn tuki

Interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan kehittämisen nähdään merkittävässä määrin **tukevan ammattilaisten työtä**. Ammattilaisten koetaan ansaitsevan työtään tukevan ja tietoon perustuvan ”**selkänojan**”.

Julkisen vallan käyttö edellyttää, että työtä ohjataan, ja interventioiden arviointi- ja suositustoiminta muodostaa tähän keskeisen keinon.

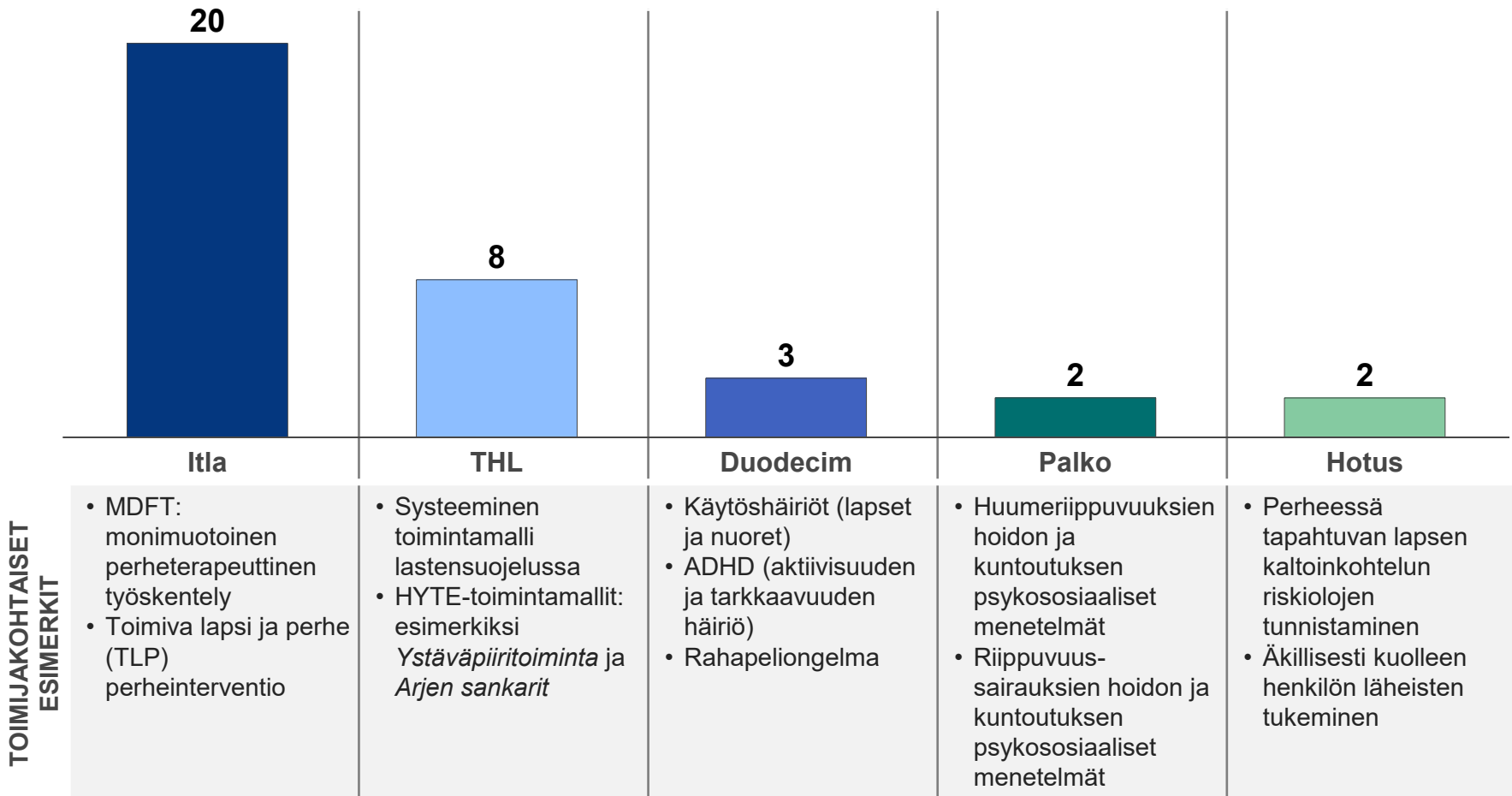
Tunnistettuja hyötyjä ammattilaisen työlle ovat muun muassa:

- ✓ **Työn yhdenmukaistaminen ja ammattikunnan vahvistaminen**
- ✓ **Tarkoituksenmukaisimman toimintatavan löytäminen kussakin tilanteessa**
- ✓ **Työn selkeyttäminen ja jäsentäminen nykytyöelämän ja toimintaympäristön kiireissä**
- ✓ **Asiakkaiden oikeuksien toteutumisen varmistaminen**

Suomessa interventtioiden arviointeja ja suosituksia tunnistettiin sosiaalihuoltoon soveltuviksi yhteensä 35 kappaletta

Sosiaalihuoltoon tunnistetut interventtioiden arvioinnit ja suositukset Suomessa toimijoittain, vuodesta 2015 lähtien, N = 35

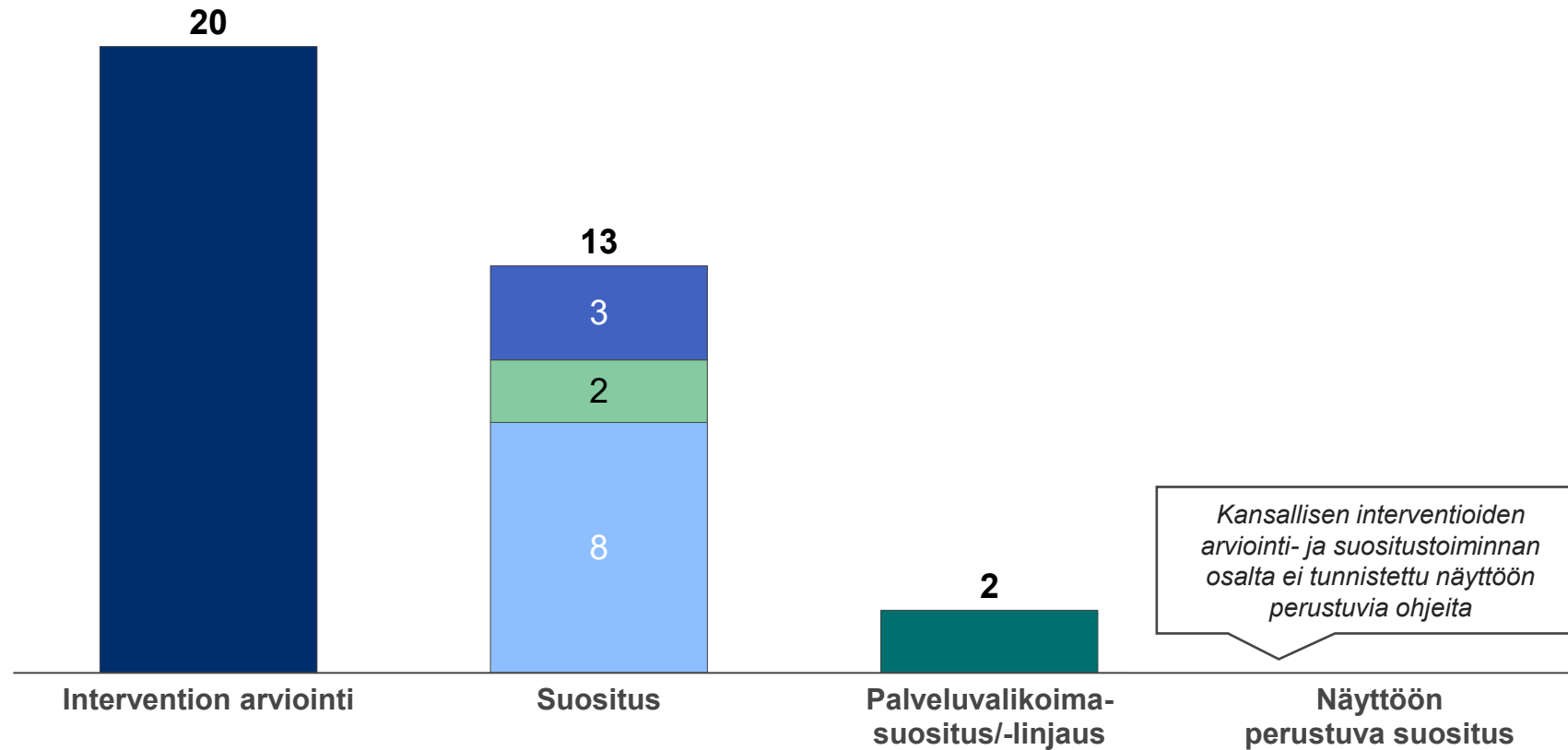

- Kymmenen vuoden tarkastelujakson (2015-2025) aikana tarkastelussa olevien toimijoiden osalta löydettiin **35 sosiaalihuollon interventtioiden arviointi- ja suositustoimintaan lukeutuvaa aineistoa.**
- Tarkastelussa olevien toimijoiden (6 kpl) osalta **FinCCHTA oli ainoa, jonka aineistoista ei löydetty** sosiaalihuollon toimintaan sopivaa aineistoa.
- Eniten sosiaalihuoltoon soveltuvia intervention arviointeja ja suosituksia oli tuottanut Itla (yhteensä 20 kpl).
- Vähiten interventtioiden arviointeja ja suosituksia löytyi Palkolta ja Hotukselta (2 kpl per toimija).
- THL:lta soveltuvia aineistoja löytyi yhteensä 8 kpl.
- Tieto koottiin STM:lle Excel-tiedostoon jatkohyödynnettäväksi.

Intervention arviointi oli yleisin suomalaisen sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan lopputuotos

Sosiaalihuoltoon tunnistetut interventioiden arvioinnit ja suositukset menetelmittäin, N = 35

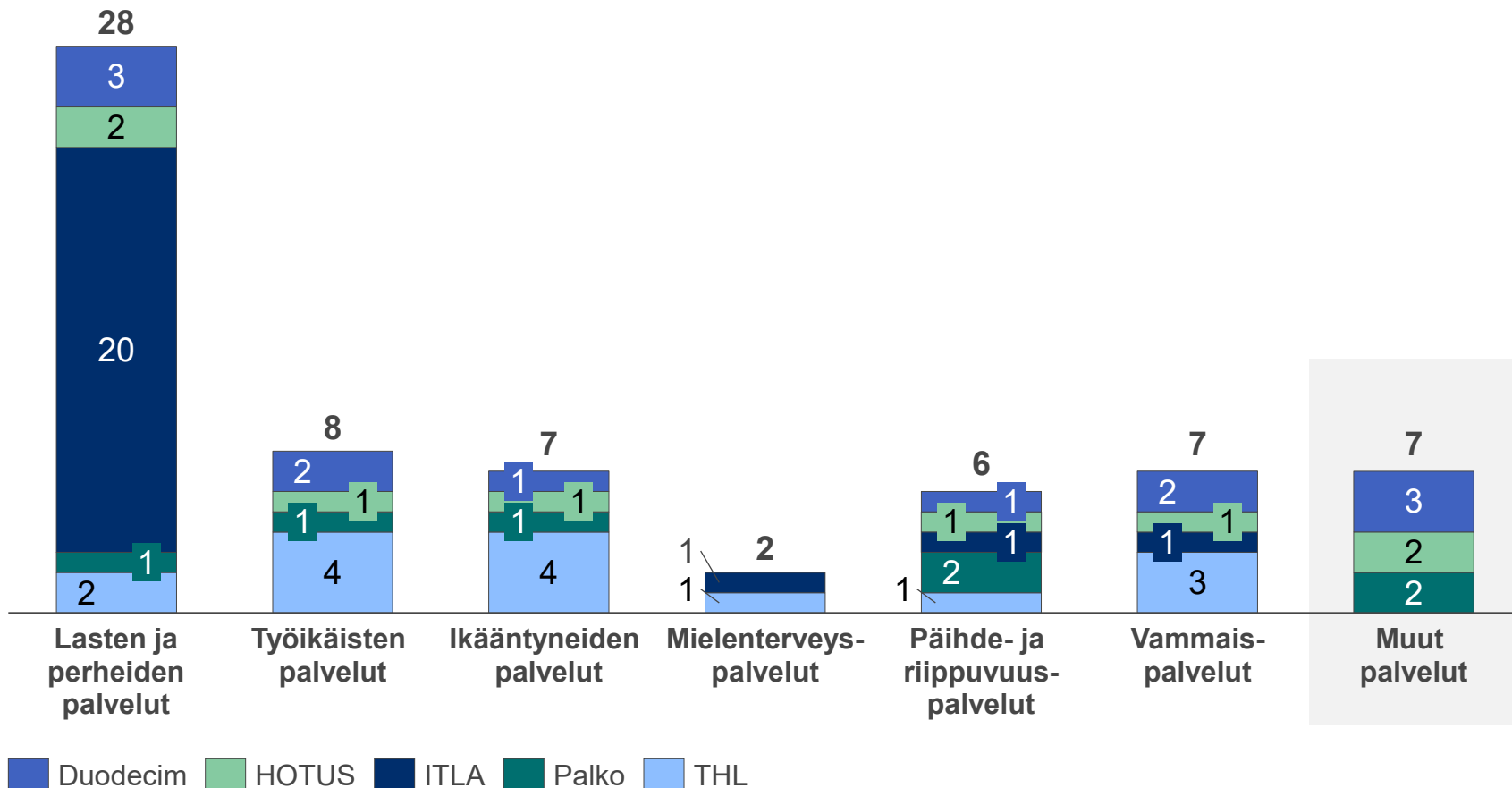
- Kymmenen vuoden tarkastelujakson (2015-2025) aikana tuotettuja interventioiden arviointeja ja suosituksia tarkasteltiin toimijoittain myös siltä kannalta, mikä niiden lopputuotoksen muoto oli.
- **Intervention arvioinnit ja suositukset olivat yleisimpiä lopputuotoksen muotoja** (osuus yhteensä yli 90 %).
- Lukuun ottamatta THL:ää **kukin toimija on tuottanut vain yhden tyyppisiä lopputuotoksia** (esim. Itla tuottanut vain interventioiden arviointeja). THL on tuottanut interventioiden arviointien lisäksi yhden suosituksen.

Duodecim HOTUS ITLA Palko THL

Suomessa interventioiden arviointeja ja suosituksia löytyi eniten lapsille ja perheille suunnattujen sosiaalipalvelujen osalta

Sosiaalihuoltoon tunnistettavat interventioiden arvioinnit ja suositukset Suomessa toimijoittain eri palvelukokonaisuuksissa, N = 35

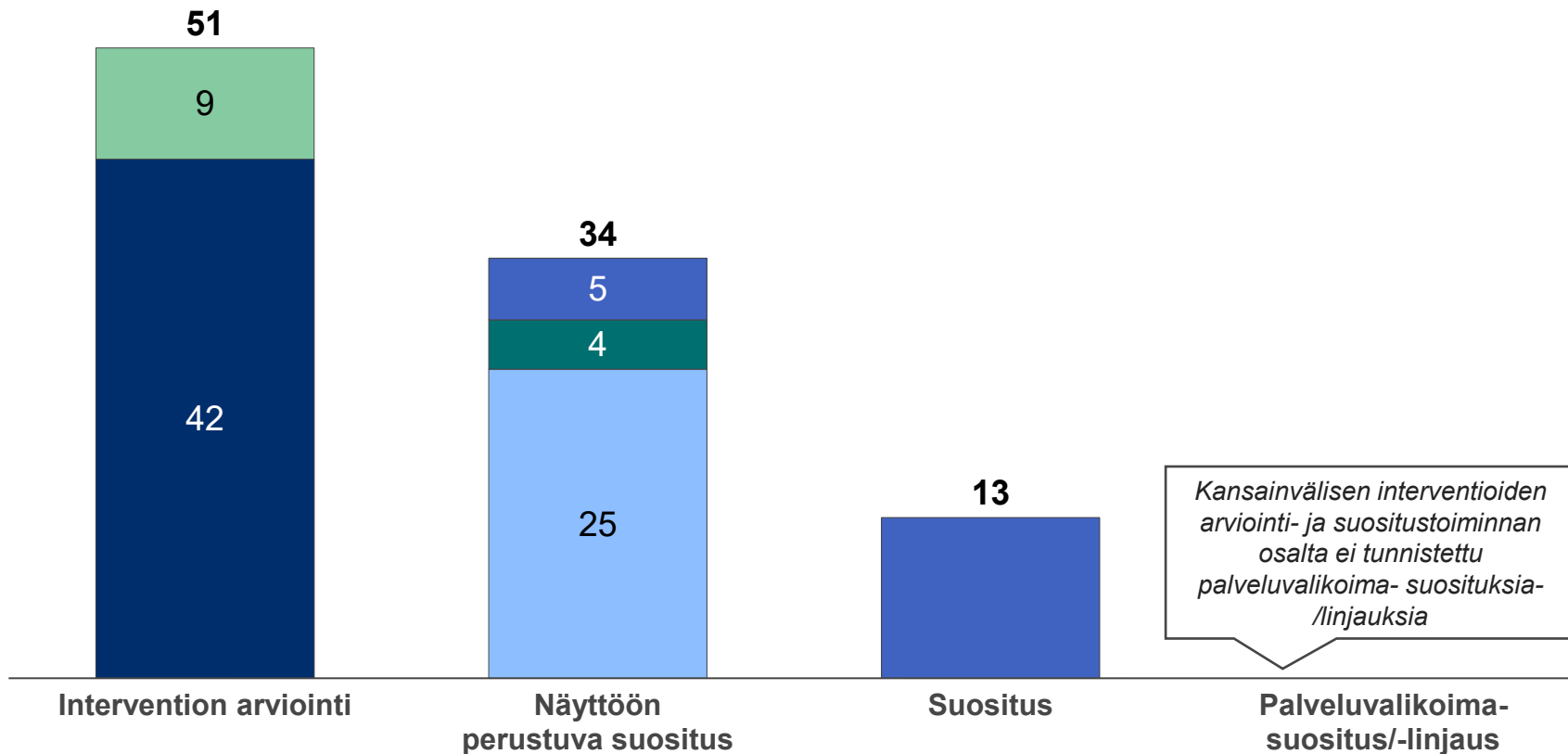

- **Lapsille ja perheille suunnattujen sosiaalipalvelujen osalta arviointeja ja suosituksia on selkeästi eniten.** Kyseinen luokka sisältää lapsiperheiden palvelut, lastensuojelun ja perheoikeudelliset palvelut (huomioitu hyvin heikosti).
- Näin ollen voidaan ajatella kansallisen toiminnan olevan keskittynyttä nimenomaan tämän asiakasryhmän palveluihin.
- Muiden ikäryhmien edustus tunnistetussa aineistossa on selvästi vähäisempää:
- **Sosiaalihuollon asiakkaiden erityispiirteiden huomiointi on heikkoa.**

Kansainvälisesti interventioiden arviointeja ja suosituksia löytyi lähes 100 kappaletta, joista kolmannes näyttöön perustuvia suosituksia

Sosiaalihuollon kansainvälisen kohdemaavertailun interventioiden arvioinnit ja suositukset menetelmittään, N = 98

Kansainvälisen interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan osalta ei tunnistettu palveluvalikoima-suosituksia/-linjauksia

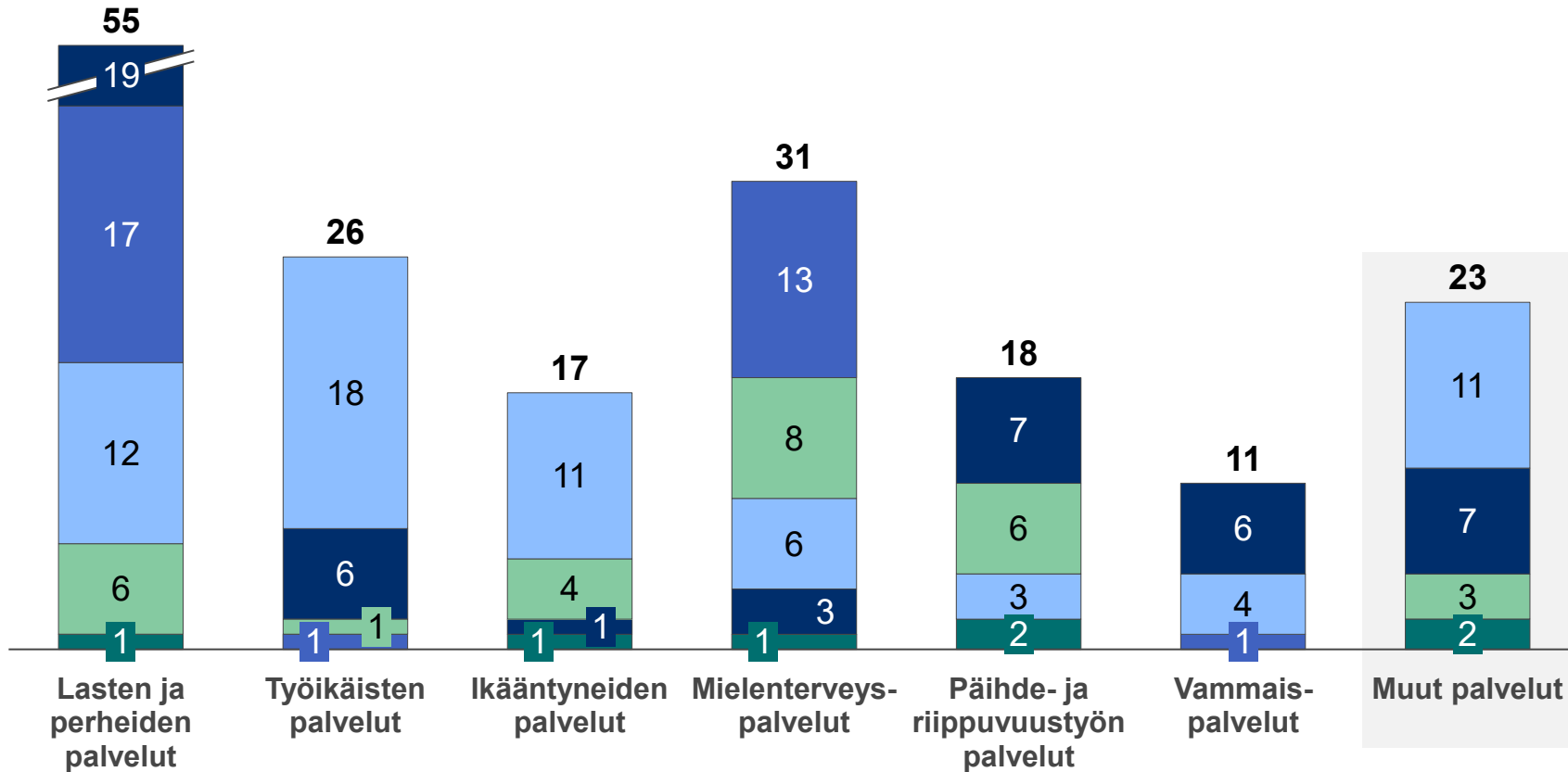
- **Näyttöön perustuvat suositukset** ovat selvästi **pidemmällä kuin Suomessa**. Näitä tunnistettiin selvityksessä **34 kappaletta**, NICE:n ohjeistukset koostavat valtaosan.
- **Interventioiden arviot** tunnistettiin **Ruotsin toiminnan ainoaksi tuotokseksi**.
- **Norja** on referenssimaista ainoa, jonka **toiminnasta löytyi useampaa kuin yhtä tuotosta**: näyttöön perustuvia suosituksia (9) ja suosituksia (13).

■ SBU	■ Socialstyrelsen	■ Bufdir	■ Helsedirektoratet	■ NICE
Ruotsi		Norja		Englanti

Kansainvälisesti sisällön painotus on vaihtelevaa, mutta tuotoksia tunnistettiin tasaisemmin eri palvelukokonaisuuksiin Suomen nykytilaan verrattuna

Koonti kansainvälisten toimijoiden eri menetelmien jakautumisesta eri palvelukokonaisuuksiin, N = 98

- Karkean dokumenttikartoituksen pohjalta hahmottuu kansainvälisen toiminnan rakenne: **painotus on tasaisempi.**
- Englannin näyttöön perustuvat suositukset keskittyvät eniten työkäisten, lasten ja perheiden ja iäkkäiden palveluihin.
- Ruotsissa interventioiden arviointeja on kohdistunut eniten mielenterveys- ja päihde- ja riippuvuustyön palveluihin ja muut palvelut -kategoriaan (erit. väkivaltaisuus)
- Kansainvälisesti vaikuttaa, että vammaispalveluiden osalta interventioiden arviointi- ja suositustoiminta ei ole yhtä järjestäytynyttä.

■ SBU	■ Socialstyrelsen	■ Bufdir	■ Helsedirektoratet	■ NICE
Ruotsi		Norja		Englanti

Nykytilassa kansallinen sosiaalihuollon interventioden arviointi- ja suositustoiminta on hajanaista ja sisällöllisesti painottunutta

<p>Toiminta on hajanaista ja vailla kansallista rakennetta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sosiaalihuollon toiminta on pistemäistä, hajautunutta ja määrällisesti vähäistä • Kansallinen vastuutaho, pysyvät rakenteet ja rahoitus puuttuvat • Toiminta nojaa osin terveydenhuollon rakenteisiin, eikä vastaa sosiaalihuollon erityispiirteisiin
<p>Sosiaalihuoltoon aidosti soveltuva aineisto on niukkaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alkuvaiheessa tunnistettiin 94 aineistoa, mutta vain 35 arvioitiin tosiasiallisesti sosiaalihuoltoon soveltuviksi • Pelkkä maininta “sosiaali- ja terveydenhuollosta” ei useimmiten tarkoittanut käytännön sovellettavuutta sosiaalihuoltoon
<p>Aineisto painottuu vahvasti lasten ja perheiden palveluihin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 80 % tunnistetuista arvioinneista ja suosituksista kohdistuu lasten ja perheiden palveluihin • Muissa palvelukokonaisuuksissa aineisto on selvästi niukempaa
<p>Toimijakenttä on kapea ja painottuu yhteen toimijaan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tarkastelluista kuudesta toimijasta Itla tuotti enemmistön sosiaalihuoltoon soveltuvista tuotoksista (20/35)
<p>Lopputuotokset eivät tue palveluvalikoiman ohjausta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Palveluvalikoimasuosituksia tunnistettiin vain kaksi • Näyttöön perustuvia sosiaalihuollon suosituksia ei tunnistettu lainkaan, mikä on selkeä ero kansainvälisiin toimijoihin verrattuna

4. Ehdotus tavoitetilasta

Sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan visio yhdistää vaikuttavuuden, tiedon ja käytännön työn

VISIO

“Vaikuttavat työmenetelmät sosiaalihuollon ammattilaisten tukena asiakaslähtöisten palvelujen toteuttamisessa ja palveluprosessien johtamisessa”

TAVOITE

Sosiaalihuollon suositustoiminta perustuu interventioiden arviointeihin, jotka nojautuvat sosiaalihuollon tietopohjaan, monitieteiseen tutkimustietoon ja niitä tukevaan asiakkaiden- ja ammattilaisten kokemustietoon.

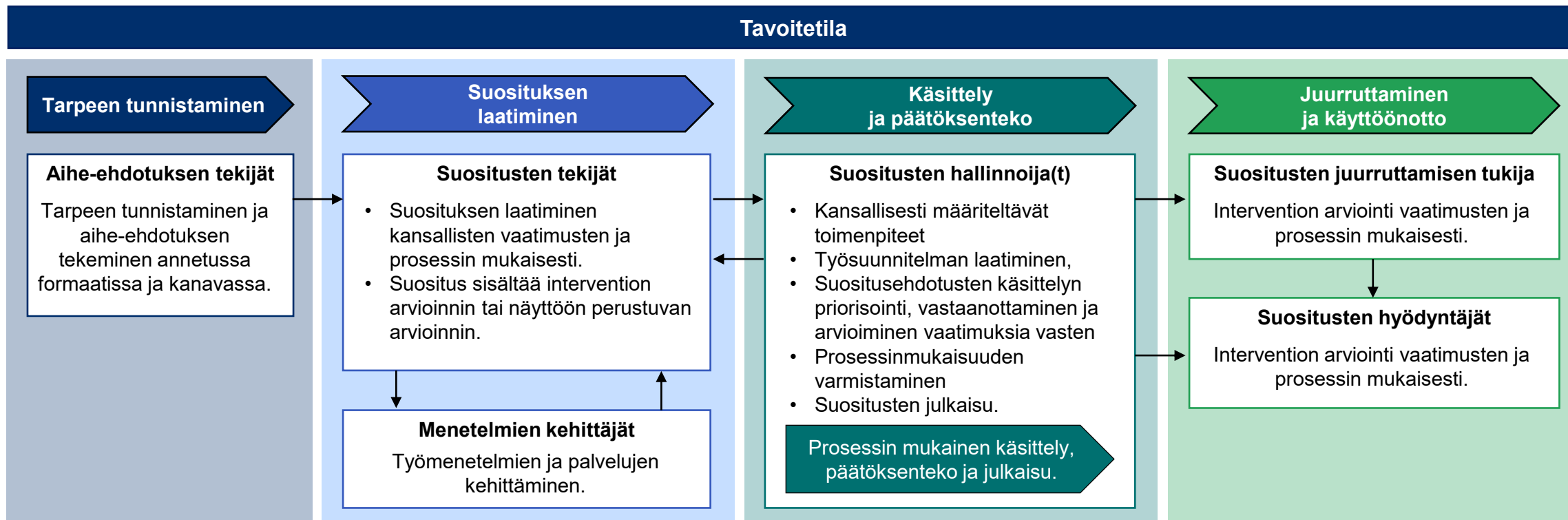
Tavoitetilassa:

- Suositustoiminta **perustuu interventioiden arviointeihin sekä monilähteiseen tietoon.**
- Suositukset ovat **ammattillista harkintaa tukevia, joustavia ja kontekstuaalisia viitekehyksiä**, jotka **auttavat jäsentämään vaihtoehtoja ja perustelemaan päätöksiä** monimutkaisissa tilanteissa.
- Toiminta **vahvistaa päätöksenteon läpinäkyvyyttä, yhdenvertaisuutta ja vaikuttavuutta.**
- Sosiaalihuollolla on **itsenäinen toimintamalli terveydenhuollon rinnalla**, mutta säännöllinen keskusteluyhteys on taattu.

Tavoitetilassa suositustoiminnan rakenteet on sovittu, menettelyt ovat yhdenmukaistettut ja suositusten soveltamiseen on tukea

Ylätason prosessi tavoitetilasta

5. Kansallinen koordinointi

Kansallinen koordinointi on toiminnan kriittinen ydin, mutta tavoitetilä ei toteudu ilman sovittuja rakenteita

0 Toimintaedellytysten varmistaminen

- Toiminta edellyttää **pysyvää rahoitusta** ja riittävää osaamista.
- Toiminnan tulee olla **pitkäjänteistä** ja **strategisesti ohjattua**.
- **Vastuut** ja **roolit** tulee **määritellä selkeästi**, tarvittaessa lainsäädännön tasolla.

1 Hallintamallin määrittely ja sen mukainen toiminta

- **Hallintamallin ja prosessien määrittely interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan toteuttamiselle** eri toimijoiden kanssa.

2 Interventioiden arviointien ja suositusten tuottaminen

- Interventioiden arviointitoiminnan organisointi ja **tuotanto** hallintamallissa määriteltyjen kriteerien ja prosessin mukaisesti.
- Suositusten **laatiminen** hallintamallissa määriteltyjen kriteerien ja prosessin mukaisesti.

3 Toimeenpano ja juurruttaminen

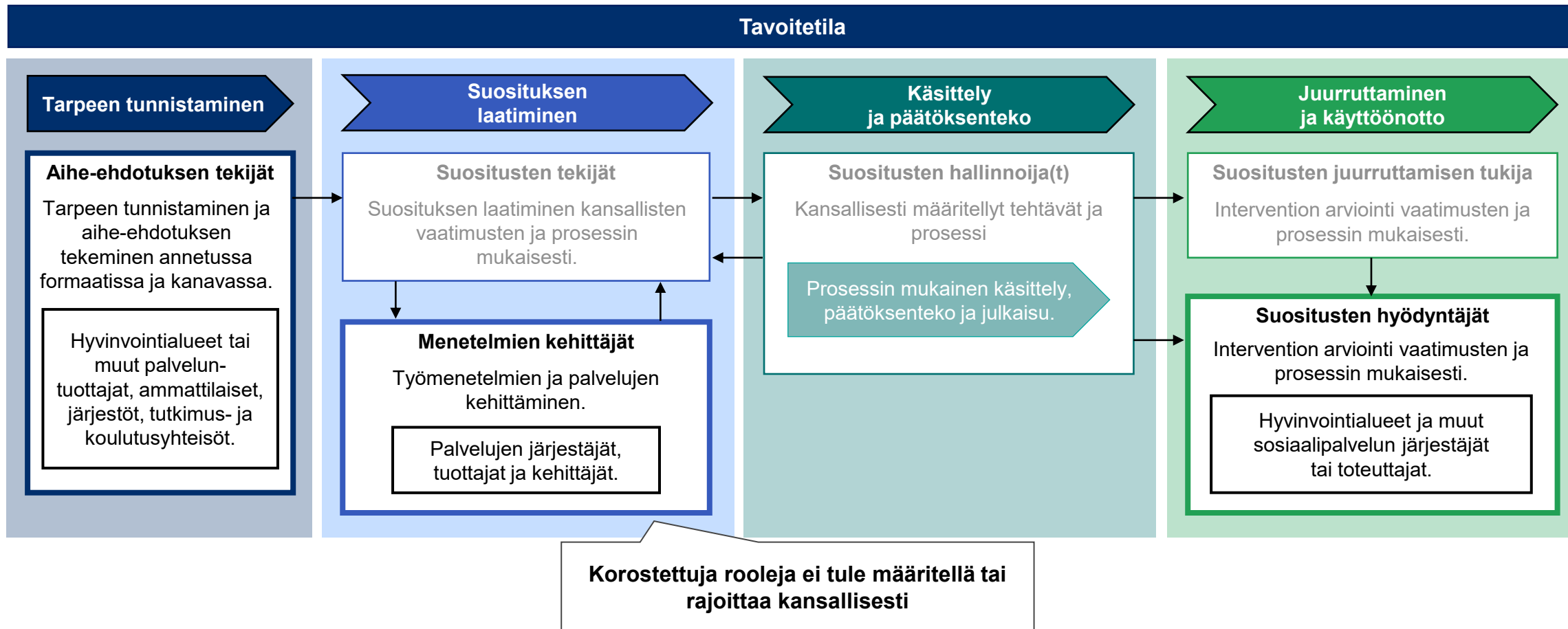
- **Konkreettisten lopputulosten vieminen osaksi käytäntöä** eri tavoin.
- **Konkreettisten lopputuotosten soveltamisen tukeminen** käytännön työssä.

6. Organisoituminen

Organisoidumisessa tunnistettiin kansallisesti rooleja, joiden toimintaa ei tule määrittellä tai rajoittaa

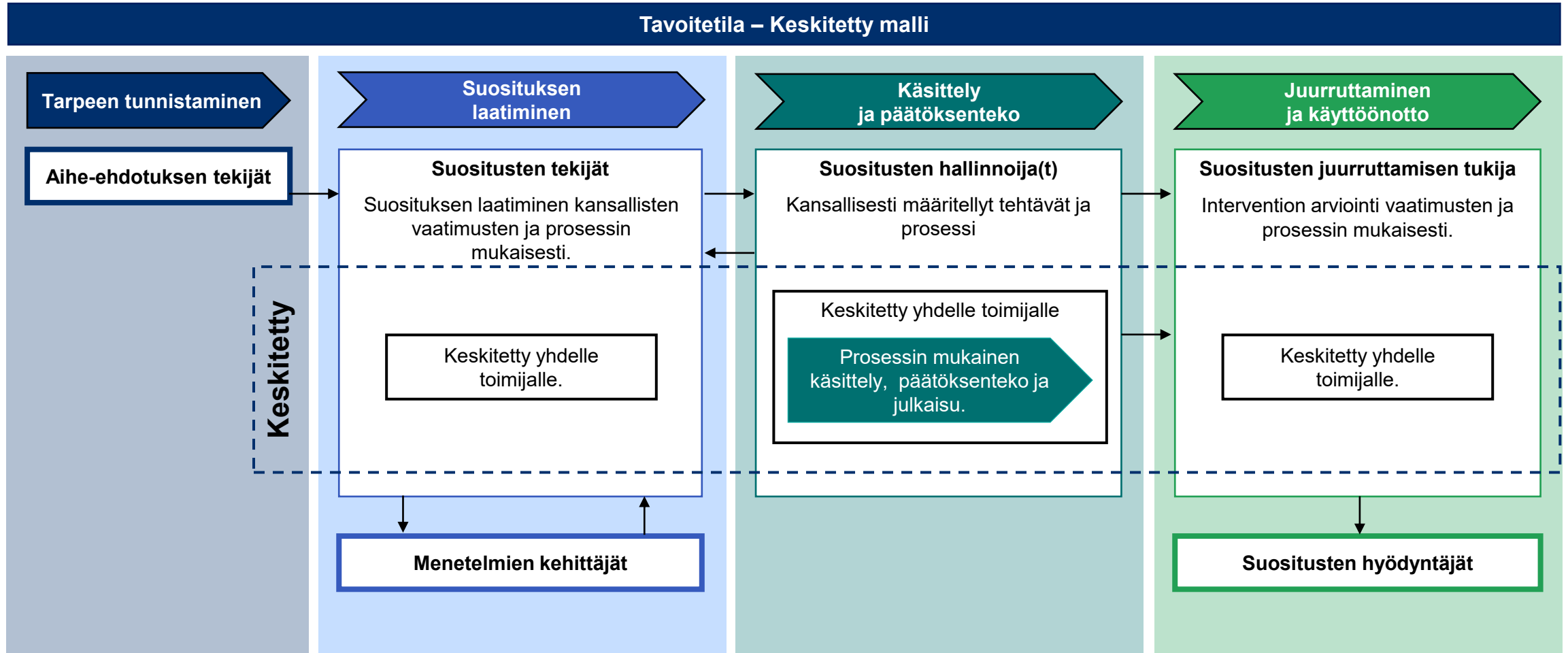
Ylätason havainnollistus rooleista ja tehtävistä, jotka ovat yhteneviä organisoitumismallista riippumatta

Vaihtoehto A: Keskitetty organisoituminen

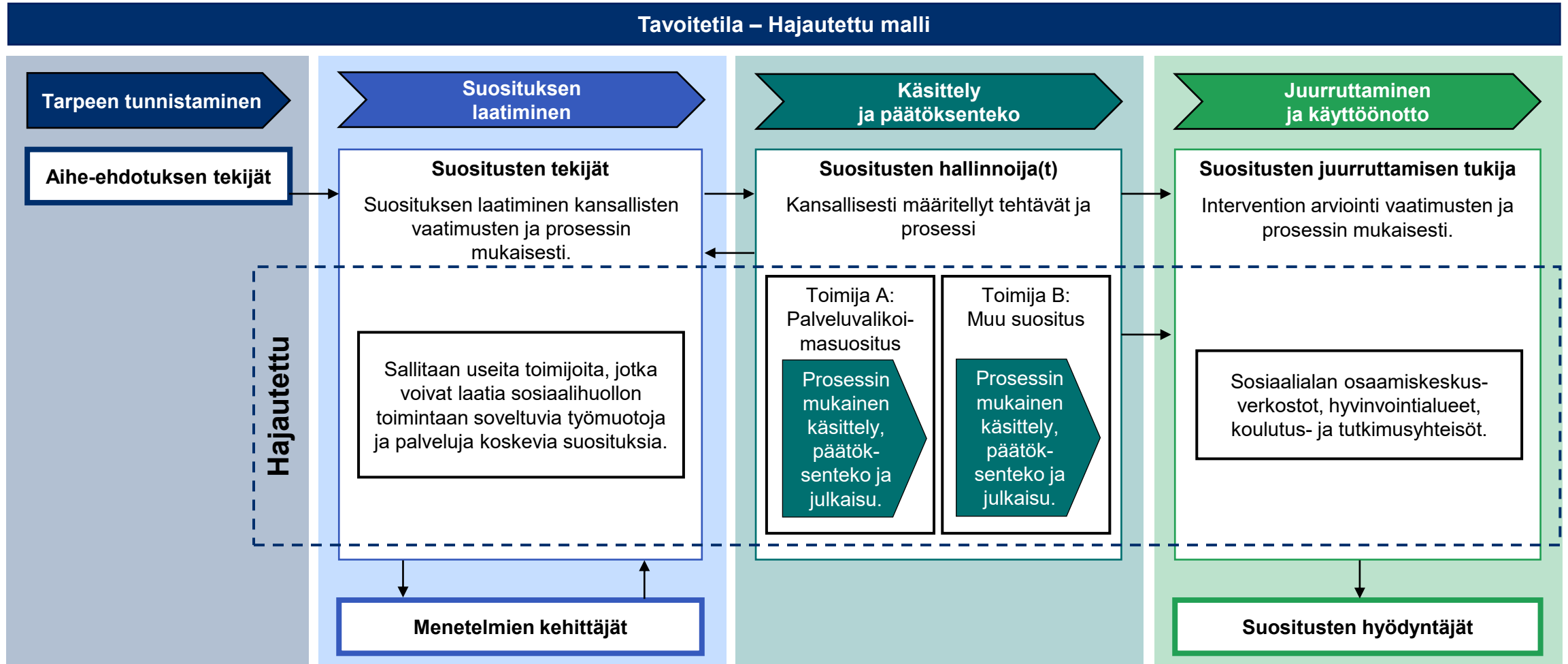
Ylätason prosessi keskitetystä organisoitumisesta

Vaihtoehto B: Hajautettu organisoituminen

Ylätason prosessi hajautetusta organisoitumisesta

7. Yhteenveto: Jatko selvityksen jälkeen

Tavoitetilaa kohti siirtyminen ja toiminnan organisoituminen edellyttää usean erillisen tekijän toteutumisen

- Sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminta **tulee koota kansallisesti koordinoituksi kokonaisuudeksi.**
- Toiminnan **kattavuutta ja sosiaalihuoltolähtöisyyttä tulee laajentaa** kansainvälisiä verrokkimaita vastaavalle tasolle.

- Sosiaalihuoltoon soveltuva **yhtenäinen tietopohja, käsitteistö ja arviointikehykset** tulee määritellä ja ottaa käyttöön.
- Nykyistä aineistoa ja ammatillista kokemustietoa tulee hyödyntää systemaattisesti tietopohjan rakentamisen rinnalla.

- Sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnalle tulee luoda **pysyvät rakenteet ja vakaa rahoitus.**
- Toiminta tulee integroida osaksi sosiaalipalvelu-uudistuksen **ohjaus- ja päätöksentekorakenteita.**

- **Kansallinen vastuutaho** interventioiden arvioinneille ja suosituksille tulee nimetä.
- **Vastuut, työnjako ja päätöksentekoprosessit** tulee määritellä selkeästi ja yhdenmukaisesti.

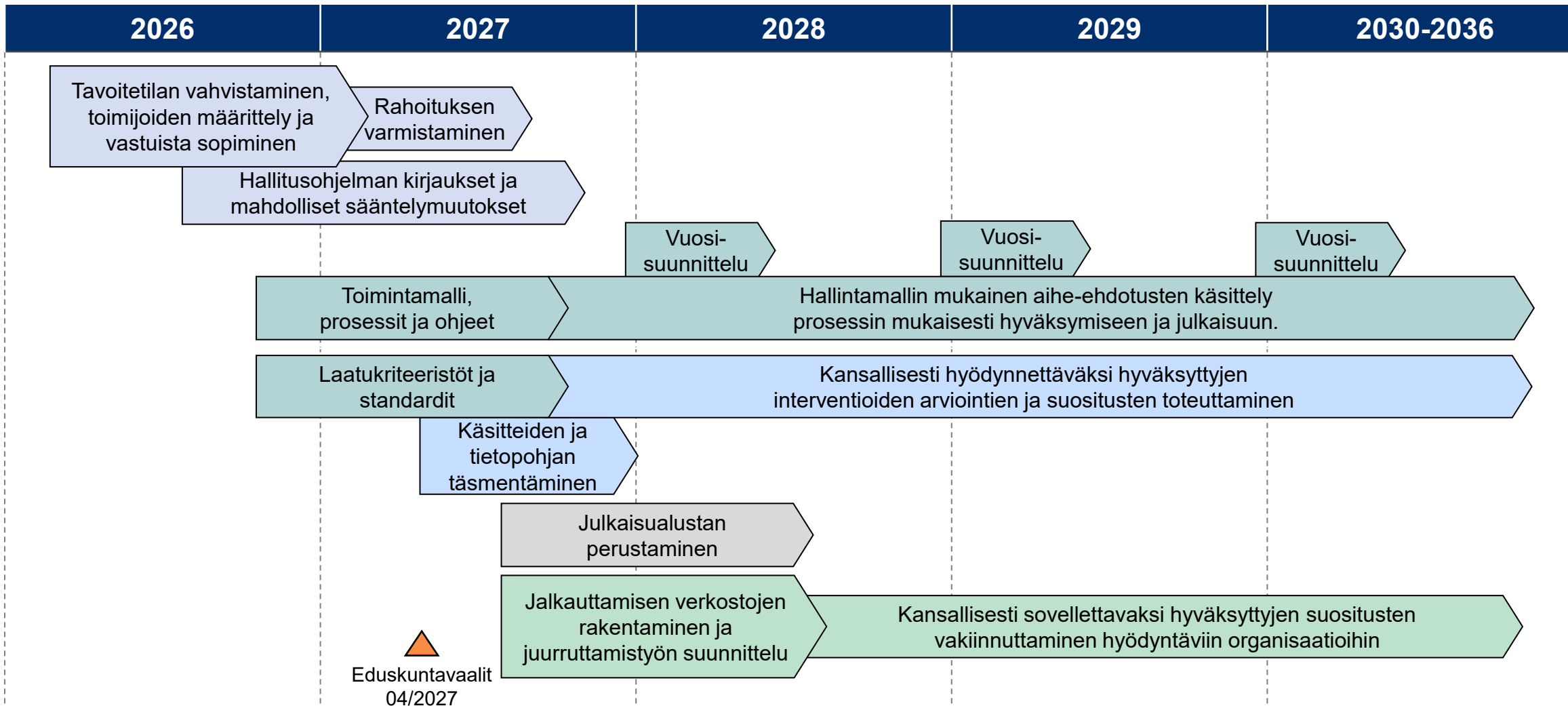
- Suositusten käyttöönottoa varten tulee luoda **kansallinen juurruttamismalli, julkaisualusta ja tietojärjestelmätuki.**
- Hyvinvointialueet ja muut toteuttajat tulee **sitouttaa yhteiseen toimintamalliin** selkeällä vastuunjaolla.

Sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan selvityksen lopputulokset kiteytyvät viiteen kokonaisuuteen

- 1 — Sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminta tarvitsee **vahvemman ja kansallisesti koordinoitun kokonaisuuden**
- 2 — **Vaikuttavuuden vahvistaminen** edellyttää **yhtenäistä tietopohjaa, käsitteistöä** ja sosiaalihuoltoon **soveltuvia arviointimenetelmiä**
- 3 — **Toiminnan jatkuvuus ja kehittyminen** tarvitsevat **pysyvät rakenteet ja riittävän resursoinnin**
- 4 — **Toiminnan järkevä organisoituminen** sisältää **kansallisen vastuutahon** ja työnjaon **roolien määrittämisen**
- 5 — **Hyötyjen saavuttaminen** vaatii suositusten onnistuneen **juurtumisen osaksi arjen työtä**

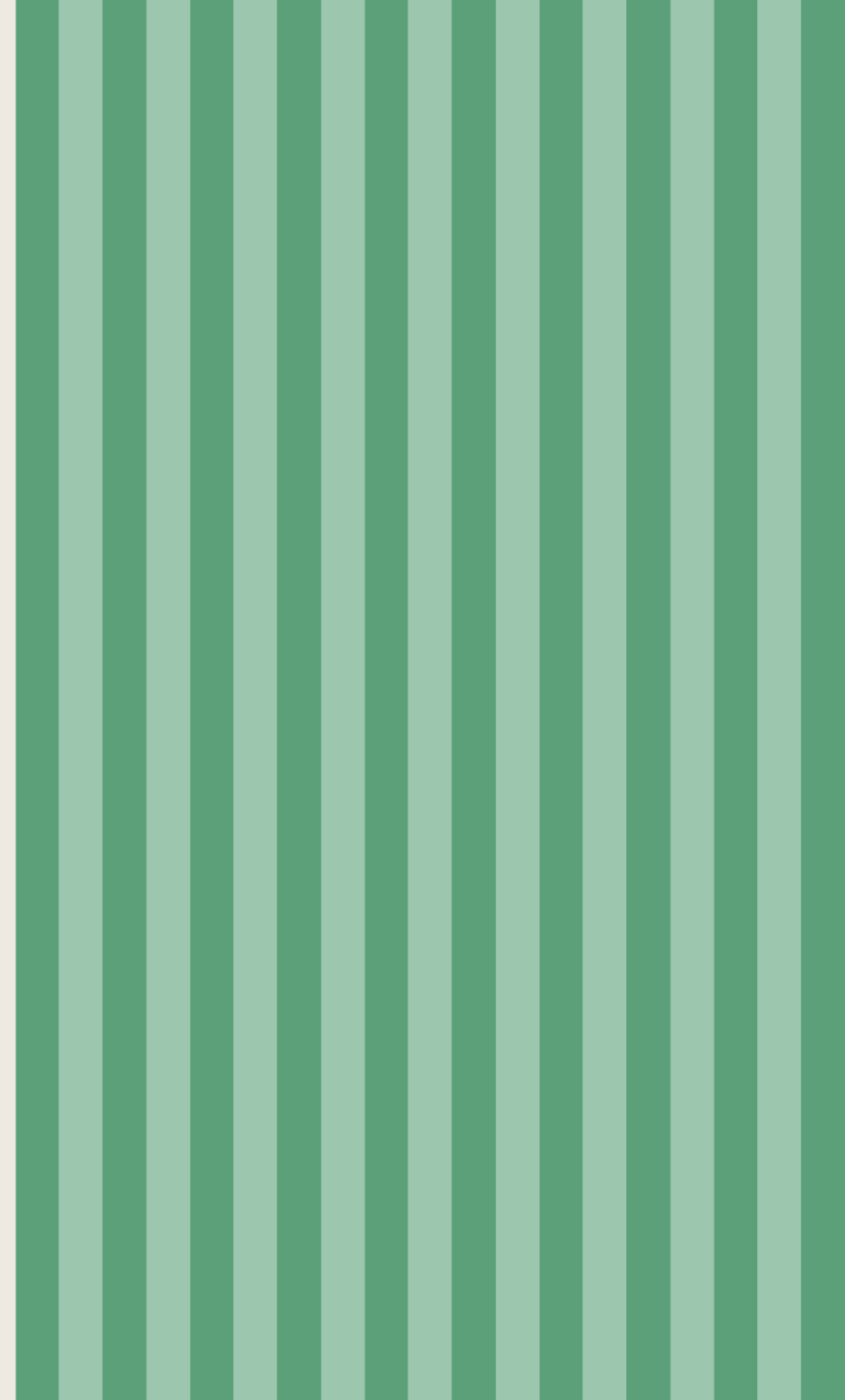
Ehdotus sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan tiekartasta vuosille 2026-2036

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Kiitos mielenkiinnostanne!

Sosiaalihuollon tutkijan ja suositustoiminnan kehittäjän näkökulma

Maria Tapola-Haapala
tutkimushankepäällikkö, VTT, dos.,
laillistettu sosiaalityöntekijä
maria.tapola-haapala@paijatha.fi

Sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnan selvityshankkeen
loppuwebinaari 10.6.2026

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

OMA TAUSTA

- **Sosiaalihuollon suositukset** -osahanke osana **Kustannusvaikuttavuus osaksi suosituksia** -hanketta (Suomen kestävän kasvun ohjelma; FinCCHTA, Päijät-Hämeen hyvinvointialue) (2023–2025)
- **Näyttöön perustuvien suositusten implementointi sosiaalihuollon päihdetyössä (LÄSNÄ)** -tutkimushanke (Päijät-Hämeen hyvinvointialue, Helsingin kaupunki; rahoittaja STM) (2026–2028)
- Mukana tutkimusryhmässä: **NÄPSÄ - näyttöön perustuvan toiminnan vahvistaminen sosiaalityössä** (Itä-Suomen yliopisto, Pohjois-Savon hyvinvointialue, Päijät-Hämeen hyvinvointialue; rahoittaja STM) (2025–2026)
- Osallistuminen Kasvun tuen psykososiaalisten menetelmien arviointien laadintaan
- Yhteistyö mm. Hotuksen ja Duodecimin kanssa

KÄSITTEET

- On erittäin hyvä, että käsitteiden määrittelyyn on kiinnitetty huomiota.
  - Kaiken perusta!
- Selkeyttämistä tarvittaneen edelleen.

KÄSITTEET

- ***Intervention arviointitoiminta:*** ”systemaattinen tiedon tarkastelu”
  - Myös alkuperäistutkimus tai -selvitys vai aina tutkimusnäytön tai muun näytön järjestelmällinen koonti?

KÄSITTEET

- On hyvä, että ***näyttöön perustuvan suositustoiminnan*** (erotuksena ***palveluvalikoimasuositusuominnasta***) ei katsota välttämättä perustuvan interventioiden arviointitoimintaan.
  - Mutta mihin se perustuu?
- Oma ajatus: näyttöön perustuva suositus käsittelee (usein) laajempia ilmiöitä, ja huomio voi kohdistua myös esimerkiksi ilmiötä koskevaan kuvailevaan näyttöön.
- Toisaalta laajasti ymmärtäen suositus käsittelee aina jonkinlaisia ammatillisia käytäntöjä, ja interventioita koskevalla järjestelmällisellä tiedolla saattaa usein olla eniten uutuusarvoa.

KÄSITTEET

- *”Tietotuotteiden tulisi yhdistää tutkimus- ja kokemustieto sekä tarjota ammattilaisille ja asiakkaille ymmärrettävää ja perusteltua tietoa toiminnan vaikuttavuudesta.”*
(asiantuntijatyöpajat)
- Kontekstuaalisuuteen, monimutkaisuuteen, tilanteiden yksilöllisyyteen liittyvät huolet
  - Tarve arviointien ja suositusten sekä ***näyttöön perustuvan toiminnan*** välisen suhteen tarkempaan erittelemiseen

KÄSITTEET

- Vaikka suositukset tms. perustuisivat vahvasti näyttöön ja korostaisivat nimenomaan tutkimusnäyttöä, näyttöön perustuvaan toimintaan kuuluvat myös muut ulottuvuudet
- Onko järkevää katsoa itse suositus- ja arviointitoiminnan kattavan tämän kaiken, vai tulisiko sen pohjautua ensisijaisesti tutkimusnäyttöön?
- HUOM! Tutkimusnäyttö voi koskea myös esimerkiksi palvelun käyttäjien kokemuksia

Näyttöön perustuva toiminta:

tutkimusnäyttö

+ ammattilaisen asiantuntemus

+ asiakkaan yksilöllinen

tilanne ja näkemykset

tietyssä yhteiskunnallis-

organisatorisessa kontekstissa

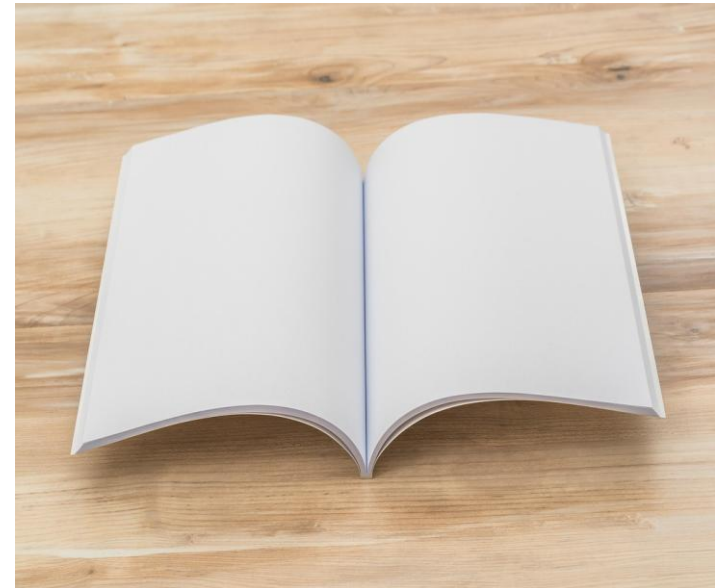
NÄYTÖN KÄSITTEEN – JA ROOLIN – SELKEYTTÄMINEN

Ihannetilanteessa
paljon samaa
interventiota /
ilmiötä koskevia
tutkimuksia

Tutkimusten
järjestelmällinen
läpikäynti ja laadunarviointi
(/ tutkimusten puuttuessa
asiantuntijakonsensus) >
näyttö

Arviointi tai
suositus

TUTKIMUKSEN ROOLI

- Vakavassa arviointi- ja suositustoiminnassa perustana on laadukas tieteellinen tutkimus: mielellään monia tutkimuksia samasta aiheesta, esim.
  - Vaikuttavuustutkimukset
  - Tutkimukset palvelujen käyttäjien jne. kokemuksista
- Tutkijoiden edustus asiantuntijatyöpajoissa on ollut vähäinen
- Vaikuttavuus- tai esimerkiksi implementointitutkimusta ei käsitellä raportissa suoraan juuri lainkaan
- Haaste myös esimerkiksi yliopistoille: interventioita koskevan tutkimuksen vahvistaminen!

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

- Raportissa korostuvat sosiaalihuollon erityispiirteet: tilanteiden yksilöllisyys, monisyisyys, kontekstisidonnaisuus
- Näiden myötä terveydenhuollon arviointi- ja menetelmäkäytäntöjen ei sellaisinaan katsota sopivan vaan sosiaalihuollon omaa tietoperustaa ja käsitteistöä tulee vahvistaa
- Vaarana on toisaalta sosiaali- ja terveydenhuollon näkeminen liian erilaisina:
  - Monimutkaiset ja yksilölliset ilmiöt myös terveydenhuollossa
  - Suositustoimintaan liittyvät metodologiset kehittelyt terveydenhuollossa (esim. laadullisen näytön huomioon ottaminen, kompleksisten interventioiden metodologiat, potilaiden osallistuminen suositustoimintaan)

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

- Olisi resurssien haaskausta jättää huomiotta terveydenhuollossa käytävät ajankohtaiset metodologiset keskustelut (myös esim. living guidelines, tekoäly).
- Tästä ei selvitä myöskään esim. ilman tilastotiedettä!

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

- On hyvä, että sosiaali- ja terveydenhuollon yhtymäpintojen olemassa olo tunnustetaan
- Tarvitaan keskustelua myös sosiaali- ja terveydenhuollon mahdollisista yhteisistä suosituksista (vrt. NICE) tai suosituserheistä.

ARVIOINTI- JA SUOSITUSTOIMINNAN ORGANISOINTI

- Samaa mieltä: kansallinen ohjaus, rakenteet, resursointi tärkeitä!
- Toisaalta: mahdollisuus myös arviointi- ja suositustoiminnan yllättäjille?

HAJAUTETTU MALLI

- Missä määrin eri tahot todella sitoutuisivat yhteisiin toimintatapoihin?
- Kuinka paljon yhdenmukaisuutta voidaan vaatia eri organisaatioilta?
- Olisivatko tuotteet riittävän yhdenmukaisia?
- Millaiset olisivat eri tahojen resurssit (henkilöstö, osaaminen, taloudellinen tilanne jne.) toteuttaa toimintaa?
- Riittäisivätkö osaajat?

KESKITETTY MALLI

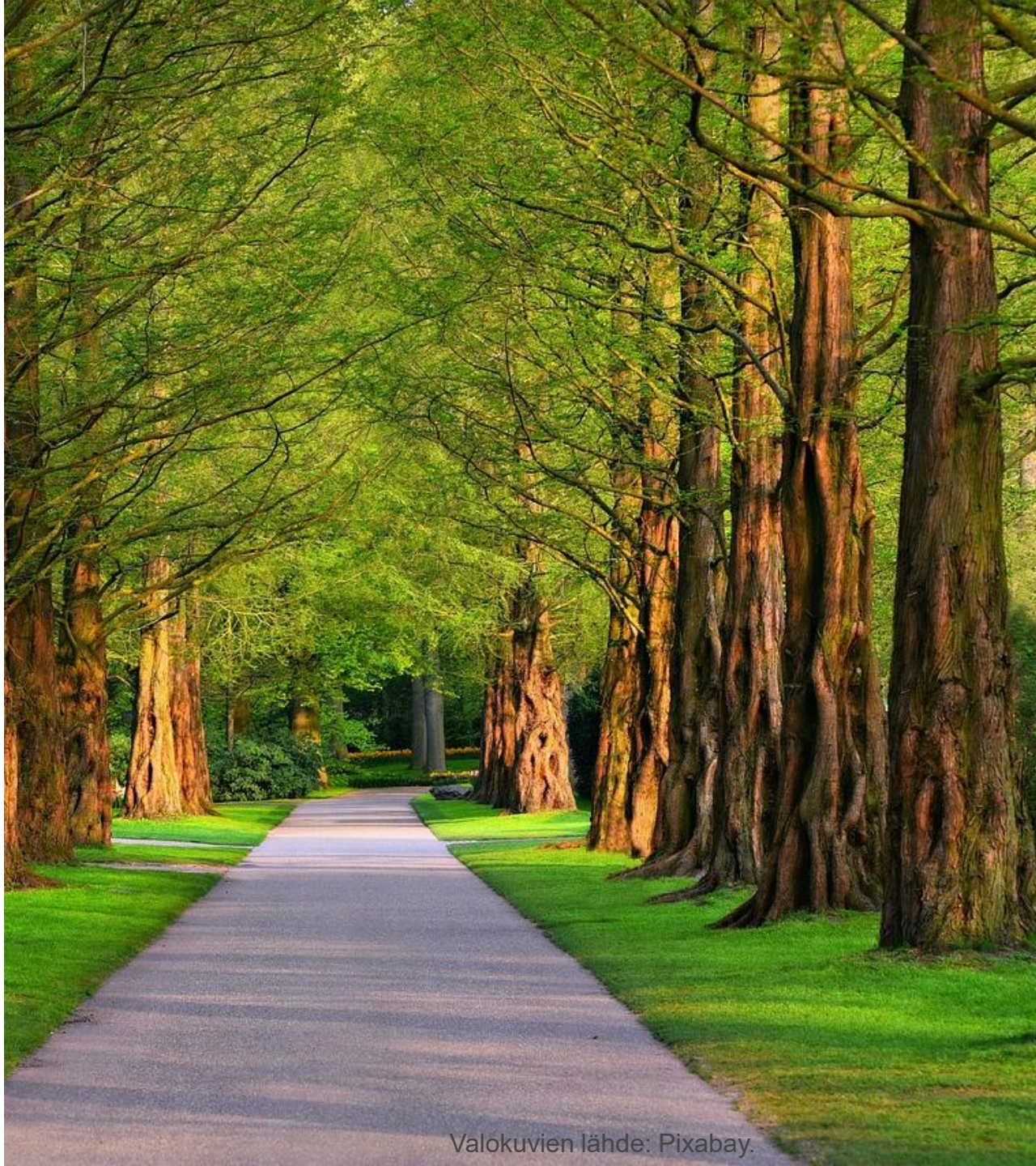
- Mitä menetetään, jos yksi taho vastaa koko pakasta – toisin kuin terveydenhuollossa?
  - Palveluvalikoimasuosituksset / näyttöön perustuvat suositukset
- Esim. terveydenhuollossa Duodecim ja Hotus ovat lähtökohtaisesti ammatillisia yhteisöjä: suositusten laatiminen ammattilaisilta ammattilaisille, ilman suoraa kytköstä esimerkiksi palveluvalikoimaan
- Toisaalta mm. rahoitus

*Laadukkaalla
tutkimuksella on
paljon annettavaa!*

Kiitos!

*maria.tapola-
haapala@pajatha.fi*

Hyvinvointialueen näkökulma selvitykseen sosiaalihuollon interventioiden arviointi- ja suositustoiminnasta

Tanja Penninkangas
sosiaalijohtaja, toimialuejohtaja

Tavoitetila vahvistaa kykyä tehdä perusteltuja, vaikuttavia ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja sosiaalihuollossa

Nykytila

- Toiminta on hajanaista ja määrällisesti vähäistä
- Vastuut, rakenteet ja rahoitus ovat epäselviä
- Sosiaalihuollosta saatava tieto ei muodosta yhtenäistä pohjaa johtamiselle
- Käytännöt vaihtelevat alueittain

Tavoitetila

- Kansallisesti koordinoitu kokonaisuus
- Sosiaalihuollon erityispiirteet huomioiva arviointi ja suositustoiminta
- Monilähteiseen tietoon perustuva päätöksenteon tuki
- Paremmat edellytykset vaikuttaville ja yhdenvertaisille palveluille

Vahvempi tietopohja johtamiseen ja päätöksentekoon

- Hyvinvointialue tarvitsee nykyistä selkeämmän ja vertailukelpoisemman tiedon siitä, mitkä palvelut, työmuodot ja menetelmät ovat vaikuttavia
- Kansallinen koordinaatio vähentää hyvinvointialueiden tarvetta rakentaa samoja ratkaisuja erikseen
  - Arviointi- ja suositustoiminta kokoaa hajallaan olevaa tietoa yhteen ja tukee päätöksentekoa nykyistä läpinäkyvämmiin
- Vähemmän hajanaista tietoa – enemmän perusteltuja valintoja

Resurssit voidaan kohdentaa vaikuttavammin

- Tavoitetila tukee hyvinvointialuetta suuntaamaan rajalliset resurssit sellaisiin toimintamalleihin, joista on eniten hyötyä asiakkaille ja palvelujärjestelmälle
- Samalla vähähyötyisten tai päällekkäisten käytäntöjen tunnistaminen helpottuu
- Tukee kustannusvaikuttavuutta
- Vahvistaa palvelujen vaikuttavuutta
- Helpottaa priorisointia niukoissa resursseissa

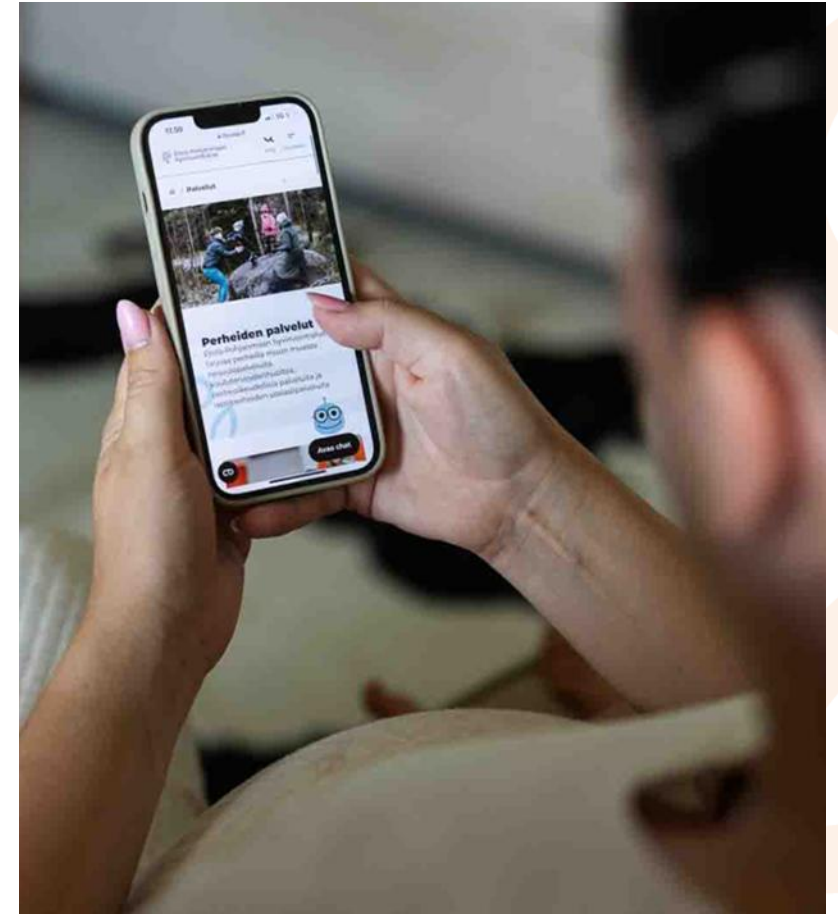
Yhdenvertaisuus ja palvelujen laatu vahvistuvat

- Ilman yhteistä kansallista rakennetta palvelujen käytännöt ja linjaukset voivat vaihdella alueittain
- Tavoitetila tukee sitä, että hyvinvointialueilla on käytössä yhteisempi tietoperusta ja yhdenmukaisemmat toimintalinjat, mikä vahvistaa asukkaiden yhdenvertaisuutta
- **Kaiken toiminnan keskiössä tulee olla asiakas**

Ammattilaiset ja johto saavat yhteisen selkänöjan

- **Suosituks**et eivät korvaa ammatillista harkintaa, vaan tukevat sitä
  - Ne vahvistavat työn perusteltavuutta, helpottavat palvelujen kehittämistä ja tukevat tiedolla johtamista
  - Hyvinvointialueen johto saa samalla paremman välineen arvioida palvelujen sisältöjä, laatua ja vaikuttavuutta
- **Ammattilaisille**
  - Tukea työhön
  - Vahvempi tietoperusta
  - Helpompi perustella valintoja
- **Johdolle**
  - Parempi näkymä palveluihin
  - Tuki kehittämiseen
  - Vahvempi tiedolla johtaminen

Mahdolliset haasteet on tunnistettava avoimesti

- **Tavoitetilan toteuttamiseen liittyy myös haasteita**
- **Sosiaalihuollon ilmiöt ovat monimutkaisia ja kontekstisidonnaisia**, eikä terveydenhuollosta periytyviä arviointimalleja voida sellaisenaan siirtää sosiaalihuoltoon
- On riski, että suositukset koetaan liian etäisiksi arjen työlle tai ammatillista harkintaa kaventaviksi
- Tietopohja on vielä osin puutteellinen, ja ilman hyvää toimeenpanoa suositukset voivat jäädä irrallisiksi

- **Tunnistettuja haasteita**
  - Sosiaalihuollon ilmiöiden monimutkaisuus
  - Riski liian kapeasta arviointikehikosta
  - Tietopohjan epätasaisuus
  - Juurruttamisen vaikeus arjen työhön

Mitä tavoitetilan onnistuminen edellyttää?

- Hyvinvointialueen näkökulmasta tavoitetila on hyödyllinen vain, jos sen toteutus perustuu **selkeisiin vastuihin, pysyvään rahoitukseen ja toimivaan toimeenpanoon**
- Tarvitaan myös sosiaalihuoltoon soveltuvat arviointimenetelmät, yhteinen käsitteistö sekä tuki suositusten käyttöönotolle alueellisessa arjessa
- **Hyvinvointialueen näkökulmasta ratkaistavat asiat**
  - Selkeä kansallinen vastuutaho
  - Pysyvä rahoitus ja riittävä resursointi
  - Yhteiset käsitteet ja menetelmät
  - Toimeenpanon ja juurruttamisen tuki ja -malli
  - Käytännön työhön sopivat tietoratkaisut

Tavoitetila on hyvinvointialueelle strategisesti ja toiminnallisesti kannatettava

- **Selvityksen esittämä tavoitetila on hyvinvointialueen näkökulmasta kannatettava**
  - Vahvistaa sosiaalihuollon johtamista ja toimintaa
  - Tukee vaikuttavia ja taloudellisesti kestäviä ratkaisuja
  - Parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta
- Haasteista huolimatta se tarjoaa hyvinvointialueelle nykyistä paremmat välineet tehdä perusteltuja valintoja, kehittää palveluja pitkäjänteisesti sekä vaikuttavia ja oikea-aikaisia ratkaisuja sosiaalihuollossa
- **Kyse ei ole vain uudesta rakenteesta, vaan paremmista välineistä johtaa ja toteuttaa sosiaalihuoltoa vaikuttavasti**

Kiitos!

Etelä-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Miten tästä eteenpäin? Loppusanat

Petra Kokko, ohjausosasto
Neuvotteleva virkamies
Sosiaalihuollon arviointi- ja suositustoiminnan
selvityshankkeen loppuwebinaari, 10.6.2026

Visiona vaikuttavat sosiaali- ja terveystalvelut

Kansallisen sote-tietojohtamisen ja vaikuttavuuden kehittäminen -ohjelma

Kansallinen palvelureformi

Vaikuttavuuden toimenpiteet

Tukevat prosessit

Palvelutuotannon vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta mahdollistavat ja edesauttavat prosessit

Strateginen tavoitteen asetanta

Kansallinen ohjaus 9

Arviointitoiminta

- 1 Kansallisten arviointitoimijoiden selvitys
- 2 Säädetään palveluvalikoiman periaatteista
- 3 Yhtenäistetään ja uudistetaan arvioinnin prosessit ja kriteerit

Implementaatio

- 3 Yhtenäistetään suositusprosesseja
- Levitetään hyviä vaikuttavuusperustaisia hankintakäytäntöjä
- 4 Vahvistetaan Käypä hoito ja Hotus-suositustoimintaa
- 7 Otetaan käyttöön vaikuttavia käytäntöjä sosiaali- ja terveydenhuollossa
- 8

Ydinprosessi

Palvelutuotannon vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden toteutuminen

Painopisteiden valinta

**Hyvinvointialueen
resurssiallokaatio**

Vaikuttavien palveluiden
kohdentaminen ja toteuttaminen

**Ammattilaisen
päätöksenteko**

Koulutus ja osaaminen

- 6 Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tutkimus

- 6 Tuetaan vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden tutkimusta, selvitystyötä ja panostetaan arviointiosaamisen vahvistamiseen

Tietopohja

- 5 Tehostetaan systemaattista vertailukelpoisuuden laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä

Arviointitoimintaan kohdistuvat toimenpiteet, selvitykset

Toimenpide

1.1 Selvitetään ja kootaan kansallinen terveydenhuollon menetelmien arvioinnin osaaminen ja resurssit yhdeksi kokonaisuudeksi

3. Yhtenäistetään ja uudistetaan arvioinnin ja suositusten tuottamisen prosessit ja kriteerit käyttöönottoon liittyen, myös avohoidon ja laitoshoidon lääkkeisiin liittyen

Tuotos

Terveydenhuollon menetelmien arviointitoimijoita koskeva selvitys

1. Suomen nykytilan kartoitus terveydenhuollon menetelmien arvioinnin lakisääteisteistä toimijoista
2. Kansainväliset vertailut: Suomen kannalta oleellisten referenssimaiden (Tanska, Norja, Englanti, Skotlanti, Kanada, Alankomaat) terveydenhuollon menetelmien arvioinnin organisoitumismallit ja päätöksentekomekanismit kuvataan.
3. Vaihtoehtoisten organisoitumismallien ehdotus terveydenhuollon menetelmien arviointitoiminnan ja päätöksenteon organisoitumiseksi Suomessa.

Sosiaalihuollon ja HYTEN arviointi- ja suositustoimijoita koskeva selvitys sekä EU-digi kartoitus

1. Sosiaalihuollon sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintamallien ja menetelmien arvioinnin ja suositusten toimijoista
2. EU-tason digitaalisten menetelmien arvioinnin viitekehysten kartoitus

Hankeikkunassa arviointitoiminnan selvitykset

Selvitetään sosiaalihuollon arviointi- ja suositustoimintaa sekä toimijoita toiminnan kehittämiseksi ja vahvistamiseksi

STM093:00/2025

KÄYNNISSÄ

28.8.2025 – 30.6.2026 SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ | KEHITTÄMINEN

Selvitetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arviointi- ja suositustoimintaa sekä toimijoita toiminnan kehittämiseksi ja vahvistamiseksi

STM094:00/2025

KÄYNNISSÄ

19.9.2025 – 30.6.2026 SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ | KEHITTÄMINEN

Terveydenhuollon menetelmien arvioinnin ja päätöksenteon organisoitumismallit-selvitys

STM025:00/2025

KÄYNNISSÄ

10.1.2025 – 31.3.2026 SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ | KEHITTÄMINEN

PÄÄTÖKSENTEKOJÄRJESTELMÄT ARVIOINTIMENETELMÄT TERVEYSPALVELUT ARVIINTI +2 lisää

Lääkkeiden arviointitoiminnan uudistamista valmisteleva työryhmä

STM078:00/2024

KÄYNNISSÄ

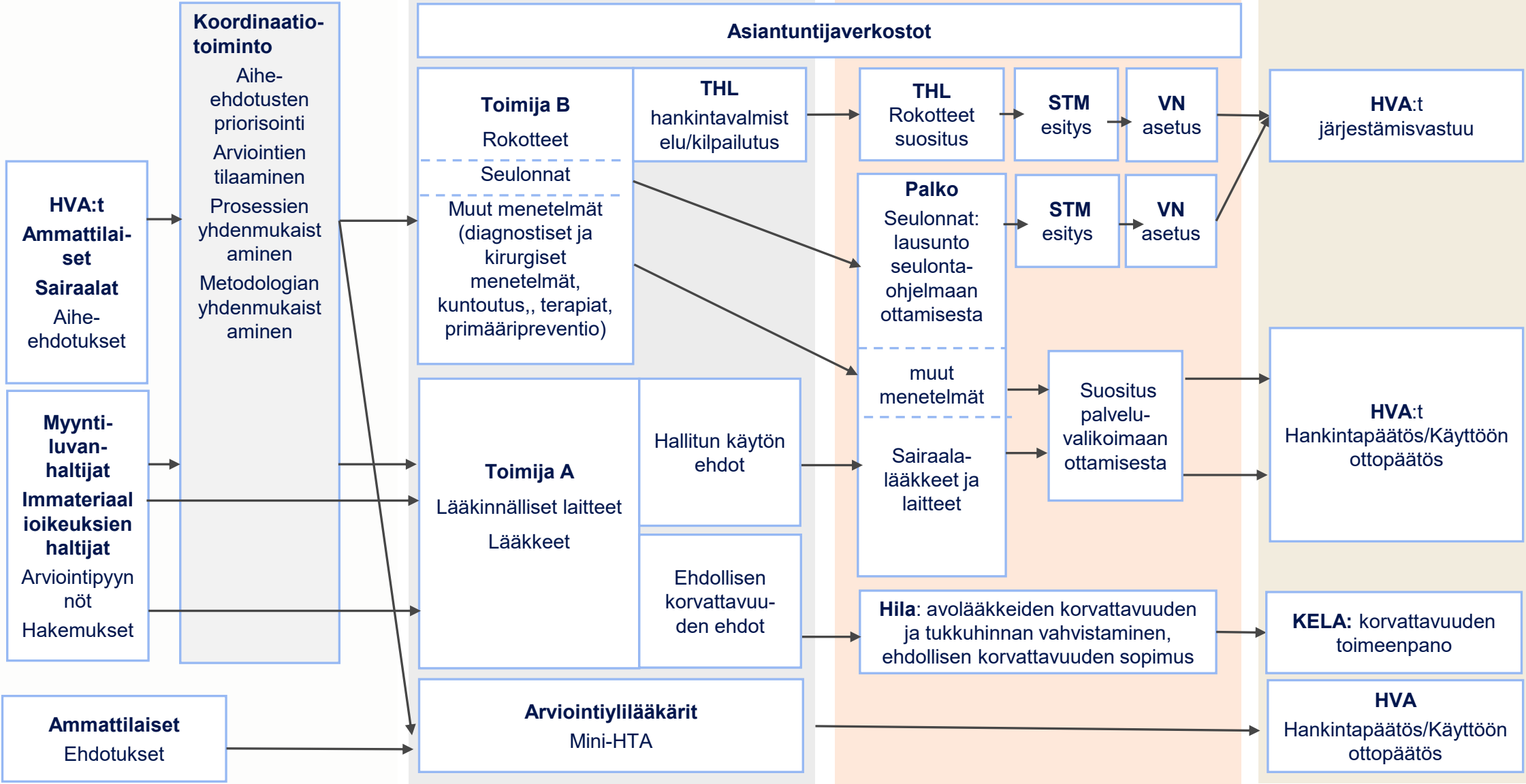
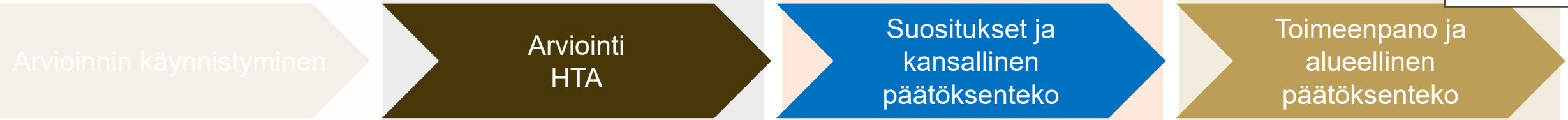
13.5.2024 – 30.9.2025 SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ | KEHITTÄMINEN

Sosiaalihuollon selvityksen raportti julkaistaan 10.6.2026

loppuwebinaarissa: Sosiaalihuollon arviointi- ja suositustoiminnan selvityshankkeen loppuwebinaari - Sosiaali- ja terveysministeriö

HYTE:n vastaavan selvityksen raportti julkaistaan elokuussa: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arviointi- ja suositustoiminnan selvityshankkeen loppuwebinaari - Sosiaali- ja terveysministeriö

Arviointitoimintaan kohdistuvat toimenpiteet, lainsäädäntö

Toimenpide

Tuotos

2.1 Säädetään palveluvalikoimaan kuulumisen periaatteista

§ HE Palveluvalikoiman periaatteet

2.2 Selvitetään mahdollisuus linjata sitovasti menetelmien ja palveluiden kuulumisesta palveluvalikoimaan tai rajaamisesta sen ulkopuolelle

Selvitys mahdollisuudesta säätää kansallisesta toimijasta, jolla on toimivalta linjata sitovasti menetelmien ja palveluiden kuulumisesta palveluvalikoimaan tai rajaamisesta sen ulkopuolelle

2.3 Säädetään terveydenhuollon menetelmien arvioinnin kansallisista vastuista

§ HE Terveydenhuollon kansalliset arviointitoimijat

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman kehittäminen

Lainsäädäntö

Palveluvalikoiman periaatteet

- Sosiaalihuoltolaki, 3 §, 30a §
- Terveydenhuoltolaki, 7a §*
- Järjestämislaki 36 §

Muut lakiehdotukset

- Terveydenhuoltolain muutokset 57 §
- SHL palvelu-uudistus, SHL 46 a§?
- Järjestämislain 8 §

Selvitetään sitovaa toimijaa

Sosiaalihuollon kansallisia suosituksia antavasta toimijasta ja menettelyistä säätäminen?

Sitovia ratkaisuja antavasta toimijasta ja menettelyistä säätäminen?

Soveltamisohjeita antavasta/antavista tahosta säätäminen?

* Viittaus 7 a § muissa TH laeissa: vankeuslaki, tutkintavankeuslaki, mielenterveyslaki, opiskeluterveydenhuoltolaki, ja mahdollisesti 7§ eli yhtenäisen hoidon perusteet.

Periaatteiden toimeenpano

- Toimeenpanon ja soveltamisen suunnittelu
  - sote2040-visio
  - kansliapäällikön virkapuheenvuoro
  - hallitusneuvottelujen taustapaperit
- **Tuetaan lainsäädännön toimeenpanoa nykyrakenteissa**
  - soveltamisohje virkatyönä
  - Palkon roolin selventäminen

Lainsäädännön toimeenpano

- STM virkatyö
- soveltamisohjeita tuottava tai tuottavat tahot
- palveluvalikoimaa koskevan päätöksenteon rakenteet
- päätöksentekomenettelyt
- Toimeenpanon seuranta ja arviointi
- Priorisointikeskustelun jatkaminen kansallisesti

- Varmistetaan soveltamisohjeiden vastuut ja päivittäminen
- Varmistetaan toimeenpanon tuki ja rakenteet
- Varmistetaan toimeenpanon seuranta ja arviointi

Palveluvalikoimaa tukeva toiminta ja rakenteet

- STM selvitykset 2026
  - Terveydenhuollon HTA selvitys
  - Sosiaalihuollon interveventioiden arviointi- ja suositustoiminta selvitys
  - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arviointi- ja suositustoiminta selvitys

- Vaikuttavuuden edistämisen TKKIO
- Terveydenhuollon menetelmien arvioinnin rakenteet
- **Sosiaalihuollon suositus- ja arviointitoiminnan rakenteet**
  - Periaatteiden soveltamista tukevat rakenteet
  - Sote-yhteisten palvelujen arvioinnin kehittäminen
  - Osaamisen varmistaminen
  - Tietopohjan vahvistaminen

- Arviointiosaamisen ja TKKIO tulevaisuusorientoitunut kehittäminen

2024-2027

2027-2031

2031-2036

TAVOITE: Palveluvalikoiman määrittely ja jatkuva kehittäminen

STM:n strategiset kannanotot

STM-konsernistrategia

Sote 2040

Ohjauksen
kehittämissuunnitelma
(OKS)

Kansliapäälliköiden viestit

STM virka-
puheenvuoro

Kansalliset hva- tavoitteet

Sisällölliset sote-
tavoitteet

Sote-vähimmäistieto

SAO, Arviointikehikko, Kansalliset laaturekisterit

STM-konsernin strategia

VISIO Kestävä ja turvallinen hyvinvointiyhteiskunta, jossa jokainen voi luottaa huomiseen.

MISSIO Rakennamme yhdessä hyvinvointia.

VAIKUTTAVUUSTAVOITTEET

Vahvistamme väestön yhteenkuuluvuutta ja vähennämme eriarvoisuutta.

Turvaamme toimeentulon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut oikea-aikaisesti, vaikuttavasti ja kestävästi.

Edistämme ihmisten työ- ja toimintakykyä sekä työhön osallistumista.

Vahvistamme yhteiskunnan kriisikestävyyttä ja kokonaisturvallisuutta.

ARVOT

Luottamus

Rohkeus

Oikeudenmukaisuus

VAIKUTTAMISKEINOT

Teemme **yhteistyötä** monialaisesti ja ratkaisukeskeisesti.

Vahvistamme vuorovaikutteisella **ohjauksella** toimintamme vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta.

Valmistelemme laadukasta ja yhteiskunnallisia muutoksia ennakoivaa **lainsäädäntöä**.

Viestimme aktiivisesti ja vaikuttavasti.

TOIMINTAPERIAATTEET

- Edistämme yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa.
- Otamme toiminnassamme huomioon sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyden.
- Teemme päätöksiä, jotka perustuvat luotettavaan tietoon.
- Teknologia ja data tukevat ennakoivaa innovaatiotoimintaa.
- Vaikutamme aktiivisesti ja ennakoivasti EU:ssa ja maailmanlaajuisesti.

Tavoitteet: Mihin haluamme päästä 2040?

Tavoitteet

Vahvistunut väestön hyvinvointi ja terveys sekä vähentynyt eriarvoisuus

Potilaan ja asiakkaan tarpeisiin vastaavat, yhteensovitetut palvelut

Palvelukanavien selkeys ja yhteensovittaminen

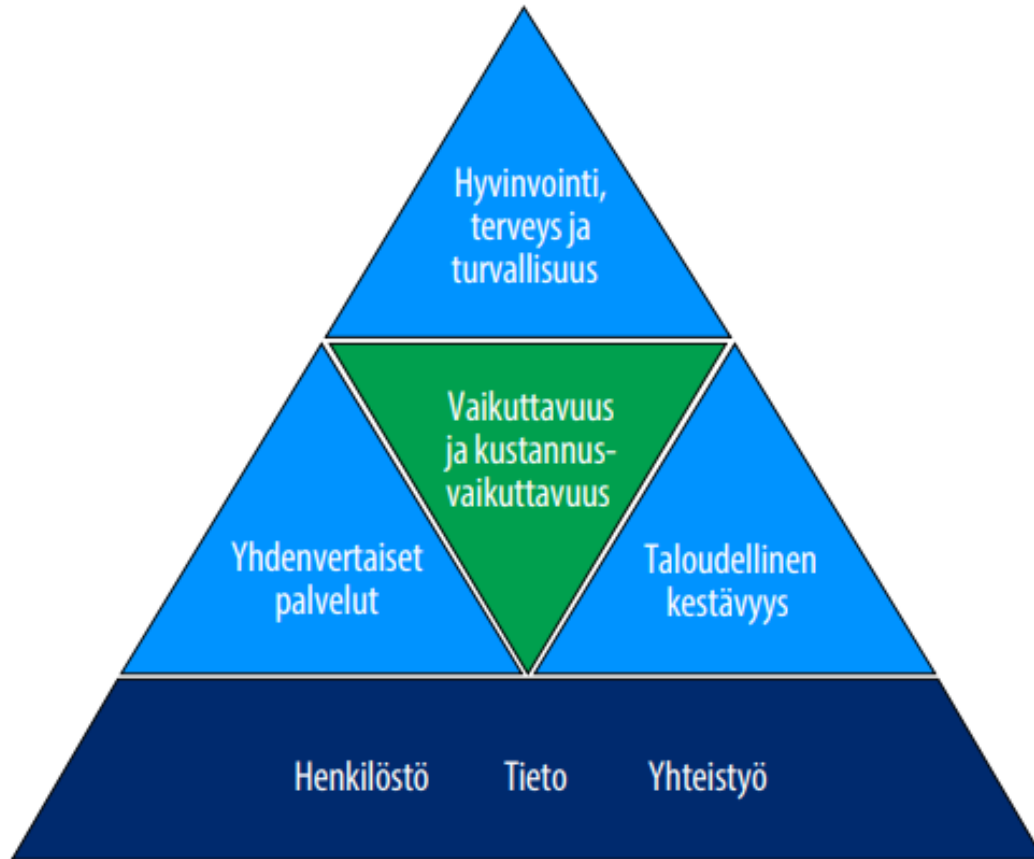
Järjestelmän kokonaisuohjaus

Osatavoitteet

Poikkihallinnollisesti edistään:

- Väestön hyvinvointi ja terveys ovat vahvistuneet
- Väestön työ- ja toimintakyky ovat lisääntyneet
- Sosiaalinen eriarvoisuus ja syrjäytyminen ovat vähentyneet

- Palvelujen jatkuvuus ja saatavuus on parantunut kaikissa palvelukanavissa
- Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja asiakasosallisuus ovat parantuneet ←
- Kaikissa ammateissa on riittävä määrä, osaaminen ja työkyky

- Väestön luottamus julkista palvelujärjestelmää kohtaan on lisääntynyt
- Väestöryhmien välinen, alueellinen, valtakunnallinen yhdenvertaisuus on lisääntynyt
- Kustannusten kasvua on hillitty

- Rahoituksen vakaus: resurssi-allokaation heilahtelut ovat tasoittuneet
- Monikanavaisen järjestelmän ohjaaminen on selkeytynyt: periaatteet, rakenteet, käytännöt, työkalut ja tietopohja

Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025–2029

5. Toiminnassa, ohjauksessa ja johtamisessa tulee painottaa vaikuttavuusperustaisuutta.

- Sosiaali- ja terveydenhuollossa **vaikuttavuus muodostuu yksilötasolla aikaansaaduista tavoitelluista muutoksista** ihmisen terveydentilassa, toimintakyvyssä tai hyvinvoinnissa.
- Hyvinvointialueiden edistymistä tavoitteiden toteuttamisessa **seurataan ja arvioidaan vaikuttavuustietoa vasten**. Vaikuttavuuden arvioinnissa **tarvitaan tietoa myös asiakkaiden kokemuksista**, jotka koskevat palvelujen laatua sekä omaa terveyttä ja toimintakykyä.

Kansliapäällikköjen pääviestit 28.5.2026

- ”Erityisen tärkeää julkisen talouden tasapainotukselle on julkisten palveluiden kokonaisuuden uudistaminen.”

Valintojen Suomi

Kansliapäälliköiden pääviestit hallitusvaihdokseen

STM:n virkapuheenvuoro

- STM:n johtoryhmä käynnistänyt työskentelyn helmikuussa
- Johtoryhmä hyväksyy puheenvuoron lokakuussa
- Puheenvuoron julkaisu marraskuussa

Kiitos!

Lisätietoja: petra.kokko@gov.fi

**Kansallinen
palvelureformi**

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Hankkeen loppuraportti saatavilla:

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9968-8>